

Kuka pudotti ensimmäisen pommin?

Tutkimuksia siviiliväestöä vastaan käytävästä ilmasodasta

327

KUKA PUDOTTI ENSIMMÄISEN POMMIN?

TUTKIMUKSIA SIVIILIVÄESTÖÄ VASTAAN KÄYTÄVÄSTÄ ILMASODASTA

SISALTÖ

Eurooppa syyttää

Kunnianarvoisiin tuomiokirkkoihin, maailmankuuluihin taiteen ja tieteen tyyssijoihin, työtätekevien ihmisten vaatimattomiin asuntoihin ja sairaaloihin putoilevat englantilaisten ja amerikkalaisten lentäjien pommit. Näin tapahtuu Saksassa ja Italiassa, Ranskassa, Belgiassa ja Alankomaissa. Ei edes puolueettomia maita, kuten Tanskaa ja Sveitsiä sästetä. Julma terrori kohdistuu koko Eurooppaan. Englannin ja Yhdysvaltojen lentäjät ovat tehneet itsensä syypäiksi tuhansien turvattomien vanhusten, naisten ja lasten kuolemaan, he ovat riistäneet viattomilta kunnon ihmisiltä kodin ja heidän elämänsä sisällön, ovat tuhonneet, mitä monien sukupolvien ahkeruus ja taito oli rakentanut ihmisen kaunistukseksi, iloksi ja onneksi. Herostratoksen ja Neron mielipuolisuudesta aiheutuneet teot on satakertaisesti ylitetty. Monet rakennustaiteen ainutlaatuiset tuotteet ja lukuisat korvaamattomat kokoelmat, joista monet ihmiskunnan sukupolvet olivat saaneet iloa, rohkaisua ja herätteitä, on tuhottu. Englanti ja Pohjois-Amerikan Yhdysvallat pyrkivät koko tuhoamishalunsa julmuudella terrorisoimaan Eurooppaa. Englannin sanomalehdet kerskailevat näillä teoilla ja osoittavat suosiotaan, kun viattomat ihmiset ja korvaamattomat kulttuuriaarteet ovat joutuneet tuhon omiksi.

Koskaan ei anglo-amerikkalaisten kaksinainen moraali ole ilmennyt selvemmin kuin juuri nykyisessä ilmasodassa. Salakava alla tavalla osoittavat syylliset englantilaiset ja amerikkalaiset poliitikot akselivaltoja. Äänekkäästi selitetään, että akselin johto joutuu sodan jälkeen vastaamaan kansainvälisen tuomioistuimen edessä ilmasodasta eikä edes arkailla syyttää Saksan valtiomiehiä ja sotilaita siitä, että nämä olisivat alkaneet ilmasodan siviiliväestöä vastaan.

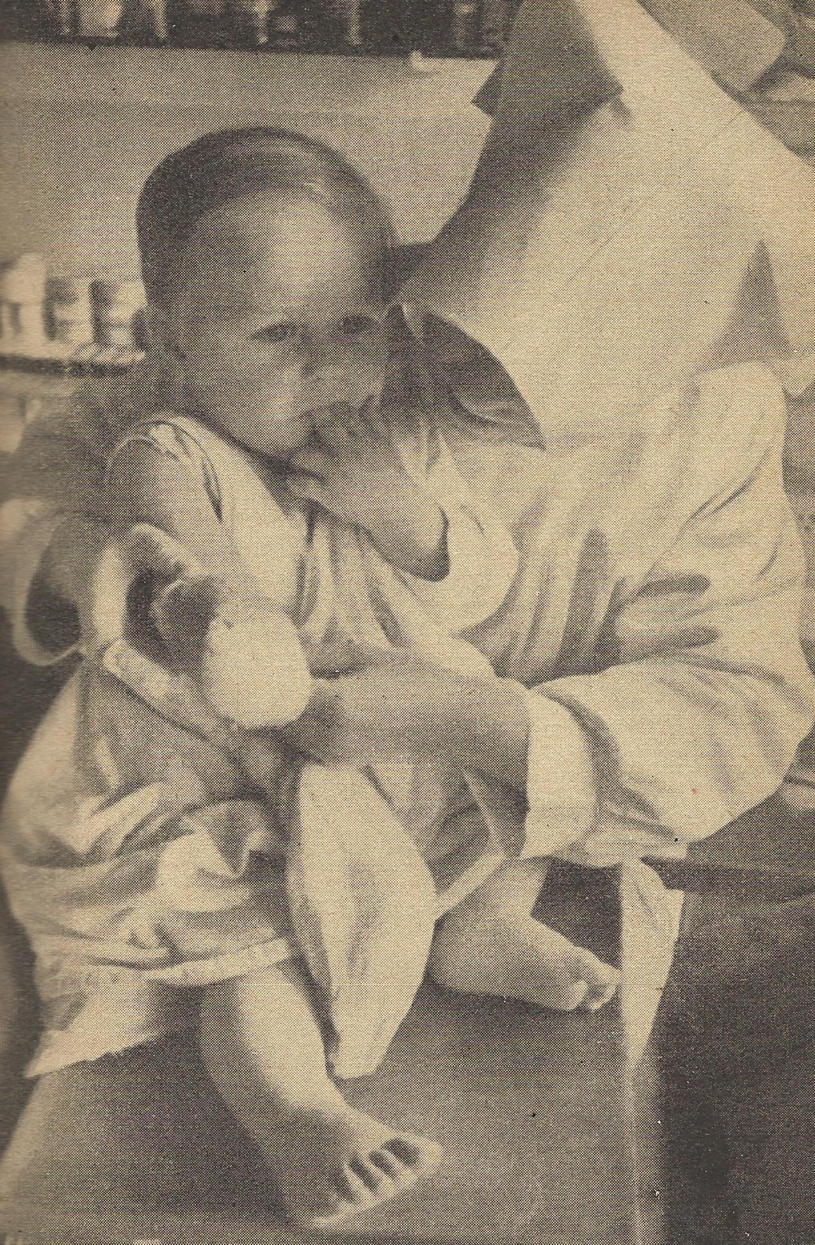
Saksan hallituksen ja Saksan kansan ei tarvitse pelätä syytöstä maailman tuomioistuimen edessä. Tosiasioiden perusteella on selvästi todistettavissa, että Saksa ja sen johtaja Adolf Hitler yrittivät torjua ilmasodan kauhuja siviiliväestön osalta. Jo vuosia ennen sotaa ja vielä sodan aikanakin ovat Adolf Hitler ja Saksan valtakunnanhallitus yhä uudelleen varoittaneet eivätkä ole säikkyneet mitään ponnisteluja saadakseen ilmasodan humaanisemmaksi. Mutta Englanti halusi ilmasotaa ja englantilaiset lentäjät pudottivat ensimmäisen pommin siviiliväestöä vastaan. Tosiseikat puhukoot maailmalle.

Oheinen kuva: **Pommeja turvattomia lapsia vastaan.**

„Koskaan aikaisemmin ei naisia ja lapsia vastaan ole käyty tällä tavalla sotaa", moitti Emily Hobhouse englantilaisia liekehtivässä syytöspuheessaan jo buurisodan aikana.

Pieni Hugo van Camp, joka menetti oikean kätensä eräässä anglo-amerikkalaisten pommihyökkäyksessä.

Tosiseikat puhuvat

Englantilaiset ja amerikkalaiset ovat jo kyllin usein rehennelleet sillä, että he lannistavat kansat fosforilla ja dynamiitilla. Tämä päätelmä on nyt osoittautunut vääräksi. Saksan ja Italian kansat sekä monet muut Euroopan kansat ovat saneet tuntea ilmasodan kauhut omassa ruumiissaan. Saksan länsiosassa ne tunnetaan kaikessa kovuudessaan. Kuitenkaan ei ilmaterrori missään ole herättänyt mitään muuta kuin raunioista ja kärsimyksistä syntynyttä vihaa ja sisukkuutta. „Nyt vasta oikein", sanovat työläiset kulkiessaan uhmaillen raunioitten yli työpaikkaansa. He tuntevat syyllisen, tietävät, että heidän on voiton takia kärsittävä tämä vaiva, sillä paljon pahemmat olisivat rauhan kauhut, rauhan, jonka Englanti, Yhdysvallat ja bolshevikit sanelisivat Euroopalle.

Miehet ja naiset purevat hampaansa yhteen. Heidän tuskansa on mykkä nähdessään, miten mielettömällä tavalla korvaamattomat arvot tuhotaan. Tosiasiat puhuvat:

Tähänastisissa terrorihyökkäyksissä toukokuun 25 p:ään 1943 mennessä oli Saksan alueella tuhoutunut 191 ja pahoin vaurioitunut 920 koulua, sairaaloita oli

tuhoutunut 108 ja pahoin vaurioitunut 231, kirkkoja tuhoutunut 133 ja pahoin vaurioitunut 494.

Lukuisten yksityisten asuintalojen ohella, jotka nuo murhapolttajat olivat tuhonneet tai pahoin vaurioittaneet, on lukemattomia kulttuurimuistomerkkejä, joita kaikkia ei voida luetellakaan, joutunut englantilais-amerikkalaisten terrorihyökkäysten uhriksi.

Kölnissä on m.m. tuhoutunut 31 kirkkoa kokonaan. Näiden joukossa ovat kuuluisimmat ja yli tuhat vuotta vanhat rakennusmuistomerkit, kuten St. Aposteln, St. Maria im Kapitol, eräs karolinkiajan taiteen huomattavimpia muistomerkkejä, Groß-St.-Martin, muuan romaanilaisen ajan suuremoisimpia luomuksia, St. Pantaleon ja St. Severin.

Mainzissa ovat miltei täysin tuhoutuneet kuuluisa Germaaninen Museo, vaaliruhtinaan linna, muuan Saksan parhaimpia renesanssirakennuksia, kuuluisa Johannisberginlinna Eltvillen luona Reinin varrella, 14. vuosisadalta peräisin oleva Pyhän Stephanuksen kirkko, eräs goottilaisen taiteen kauneimpia muistomerkkejä, sekä Mainzin tuomiokirkko, Saksan vanhin romaanilainen basiliikka.

Essenissä ovat tuhoutuneet sen tuhatvuotinen tuomiokirkko, Saksan vanhimpia kristillisiä rakennusmuistomerkkejä, joka samalla oli rikkaimpia kirkollisia aarrekammioita, Gertrudinkirkko, raati-

huone, 900-vuotinen torikirkko ja 800-vuotinen Johanneksenkirkko täydellisesti.

Düsseldorfissa ovat vaurioituneet taideakatemia, kaupungin taidemuseo, kaupunginlinna ja ooppera pahoin.

Dortmundissa on joutunut vanha raatihuone, joka oli peräisin vuodelta 1237, terrorihyökkäysten uhriksi. Sitäpaitsi ovat tuhoutuneet Dortmundin Reinoldikirkko, joka oli peräisin 14. vuosisadalta, Pietarinkirkko, peräisin 15. vuosisadalta sekä 17. vuosisadalta peräisin oleva rovastinkirkko. Kaupungin maakuntakirjasto, Kuvaamataiteitten talo sekä teatteri vaurioituivat pahoin.

Nürnbergissä tuhoutui tullihuone, goottilaisen maallisen rakennustaiteen suuremmoinen luomus, täydellisesti, Germaanisen museon, peräisin vuodelta 1380, Fredrik Barbarossan perustaman Kaiserburgin kaikkine keisarintalleineen, Albrecht-Dürer-talon, vuodelta 1209 peräisin olevan Jaakopinkirkon, Pilatuksentalon, Ruotsintalon ja osan kaupunginmuuria eläintarhanportteineen kärsiessä suuria vaurioita.

Kasselissa englantilais-amerikkalaiset lentäjät tuhosivat Punaisen Palatsin, maakuntakirjaston, joka käsitti n. 300,000 nidettä, sekä Martin tuomiokirkon, Saksan vanhimman varhaisgoottilaisen kirkon.

Bremenissä tuhoutuivat maailmankuulut muinaisbremeniläiset patriisitalot (1600 tienoilta) täydelli-

sesti; tunnettu, v. 1400 ensin kirkoksi rakennettu Jakobihalle vaurioitui pahoin. Taidemuseon, joka vaurioitui suurimmaksi osaksi, aarteista tuhoutui mm. maalaus „Washingtonin siirtyminen Delawarelle“ (1800).

Lübeckissä tuhoutui kuuluisa Henrik Leijonan perustama tuomiokirkko kaikkine taideaarteineen. Näistä mainittakoon pääalttari vuodelta 1696, Pyhän Rochuksen taulu vuodelta 1515, Burchard Wulffin Viimeinen Tuomio (vuodelta 1673), suuret urut (1699), leviittien tuolit ja Krämerkuori. Samaten tuhoutuivat Pietarinkirkko (1260) Hinrich Mathisin urkujen peitteineen ja saarnatuoleineen, Mariankirkko (1251), jonka pääalttari oli vuodelta 1425, ja Greveradienalttari vuodelta 1494, Schinkel-alttari vuodelta 1250, Triptychon vuodelta 1518, Bergenin kauppiaitten alttari vuodelta 1524, kirkon kuori ja saarnatuoli vuodelta 1691, suuret urut, Bachurut, ja astronoominen kello vuodelta 1561, skoonelaisten penkki vuodelta 1506, Bergenin purjehtijain penkki vuodelta 1518, Nowgorodin kävijäin penkki vuodelta 1523 ja Senaatinpenkki vuodelta 1575. Samalla tuhoutuivat myös maailmankuulut Bernt Notken „Kuolemantanssi“ ja „Gregorianuksen messu“. Sitäpaitsi tuhoutui lukuisia vanhoja porvarien taloja, jotka 16. ja 17. vuosisadalta peräisin olevina edustivat korvaamattomia kulttuuriarvoja.

Rostockissa tuhoutuivat kaikki vanhat, kuuluisat, 13. vuosisadalta peräisin olevat tiilikirkot, mm. Nikolainkirkko ja Pietarinkirkko. Sitäpaitsi tuhoutuivat kolme kuuluisaa, samaten 13. vuosisadalta peräisin olevaa kaupunginporttia, kaikki 14., 15. ja 16. vuosisadalta peräisin olevat goottilaiset päätyrakennukset sekä lukuisat taide-ja maalauskokoelmat.

Berliinissä tuhoutui maailmankuulu Hedwiginkirkko ja valtionooppera vaurioitui. Pahoja vaurioita kärsivät Deutsches Opernhaus, suuri ruhtinaallinen talli, valtionkirjasto, Schinkel-talo, Berliinin linna sekä kansallisgalleria.

Kuka on tästä kaikesta vastuussa? Kuka on syyllinen? Missä ovat ne voimat, vaikutteet ja lauselmat, jotka saattoivat ilmasodan raivoamaan?

Versaillesin sopimuksen 198 artiklan mukaan ei Saksa saanut ylläpitää ilmavoimia maalla eikä vesillä. Saksan oli luovutettava sopimuksen voimaan

---

Oheinen kuva: Antwerpenin lapset.

Pienet päällystakit riippuvat vielä pommitetun koulun vaatenaulakoissa — koulun pihalla olivat monet flaamilaiset lapset saaneet surmansa.

Niiden viattomien lasten lukumäärä, jotka menettivät henkensä tai terveytensä Antwerpenin katalassa terrorihyökkäyksessä, nousee useihin satoihin.

tullessa koko lentokonemateriaalinsa liittoutuneitten ja yhdistyneitten päävoimien hallituksille. Tähän kuului myöskin kaikkien lentokonemoottoreiden, runko-osien ja ylipäänsä kaikkien yksityisten osien luovuttaminen, joita jollakin tavalla voitaisiin käyttää Saksan siviililentoliikenteessä. Näiden määräysten noudattamisen kontrolloimista varten oli asetettu sotilaallinen ilmailuvalvontavaliokunta, joka merkitsi kirjoihin Saksan lentokonemateriaalin kokonaismäärän, joka tarkasti lentokoneiden, ilmapallojen ja ilmalaivojen valmistuslaitokset, aseammus- ja räjähdysainetehtaat, joita voitaisiin käyttää lentokoneiden valmistukseen sekä piti tarkastuksia lentokentillä, halleissa ja maihinlaskupaikoilla. Näiden Versaillesin sopimuksen määräysten nojalla Saksa luovutti tai tuhosi 15,714 hävittäjää ja taistelulentokonetta sekä 27,757 lentokonemoottoria.

Kun sodan kokemusten perusteella Euroopan ja koko maailman lentoliikenne alkoi sodan jälkeen nopeasti kehittyä, osi Saksa miltei kokonaan tämän kehityksen ulkopuolella. Sen vastustajat keksivät yhä uusia verukkeita tukahduttaakseen Saksan lentoliikenteen nousun tai ehkäistäkseen sitä ainakin niin kauan, kunnes ulkomaat olisivat saavuttaneet sellaisen teknillisen ja organisatoorisen etumatkan, jota ei enää voitaisi saada kiinni. Lentokoneitten valmistukselle ja maahantuonnille pantua sulkua pidennettiin mielivaltaisesti. Saksan kauppalentoliikenteellä ei ollut mahdollisuutta korvata rikki

mennyttä lentokoneenosaa. Kun lentokoneitten maahantuonnin kieltoaika oli kulunut umpeen, keksi Pariisin suurlähettiläskonferenssi voittajavaltioiden välikappaleena uusia ehkäiseviä määräyksiä, jotka tekivät mahdottomaksi kilpailukykyisten saksalaisten siviililentokoneiden rakentamisen: nousukykyä, nopeutta, lentosädettä ja kantokykya oli rajoitettu. Joka vuosi keksittiin kansainväliseen lentokonerakennukseen perusteellisia uusia parannuksia. Mutta Saksaan nähden olivat yhä voimassa vanhat, ratkaisevat rajoitukset, ja jos niissä tapahtui joitakin muutoksia, merkitsi niiden sisältö vain uusia ja vieläkin tuntuvampia rajoituksia.

Vasta syksyllä 1925 tulivat erinäiset lievennykset voimaan, vaikkei silloinkaan vielä voitu puhua mistään rakennuskiellon poistamisesta. Kuvaava oli tässä yhteydessä se seikka, että kokonaista 36 Saksan armeijaan kuuluvan ja 50 ilmapoliisiin kuuluvan miehen sallittiin omalla kustannuksellaan ja ilman erikoislomaa oppia lentämään.

Genevessä jatkettiin tätä näytelmää toisella tavalla, päämäärän pysyessä kuitenkin samana. Ammattitaholla sanottiin tästä päämäärästä kerran, että sen tarkoituksena oli „ottaa takavarikkoon Saksan ihmeen ihana organisatio". Joulukuussa 1932 oli tosin suvaittu periaatteessa tunnustaa Saksan lentoliikenteen yhtä suuri oikeutus olemassaoloon, mutta tästä tunnustuksesta ei mitenkään vedetty välttämättömiä johtopäätöksiä.

Tällainen oli tilanne, kun Hitler vuonna 1933 sai Saksassa vallan käsiinsä. Tästä ajasta alkaen ansaitsevat Saksan ja Englannin väliset mielipiteitten vaihdot tulevaisuuden ilmasodasta erikoista huomiota, koska ne tarjoavat tavattoman arvokasta aineistoa sen kysymyksen selvittelyynkin, mikä koskee pommisodan syyllisen selvillesaamista.

Maaliskuun 16 p:nä 1933 esitti nim. Englannin pääministeri MacDonald sotavarustusten vähentämissuunnitelman. Siinä oli määrätty maa-, meri- ja ilmavoimien määrä sekä maavoimien palvelusajan pituus ja harkittu laadullista sotavarustusten vähentämistä. Näiden määräysten piti korvata Versaillesin sopimuksen V kodan määräyksiä. Mutta tämän suunnitelman tarkoituksena ei mitenkään ollut päästää Saksaa varustelussaan tavattoman hyvin varustautuneitten länsivaltojen tasalle, vaikka Saksalle jo olikin vakuutettu varustuksessa samanarvoisuutta länsivaltojen kanssa, jotka siihen mennessä olivat aina unohtaneet täyttää lupauksensa sotavarustusten vähentämisestä. Se ei myöskään vastannut mitenkään Saksan turvallisuuden vaatimuksia, sillä Saksalle ei siinä myönnetty ainoatakaan lentokonetta. Vaikka MacDonald-suunnitelma oli siis Saksalle kaikkea muuta kuin tyydyttävä ja vaikkei se läheskään täyttänyt aikaisemmin annettuja lupauksia, suhtautui Saksan Johtaja heti ensimmäisessä kanslerina pitämässään selostavassa valtiopäiväpuheessaan positiivisesti tähän englantilaiseen aloitteeseen.

Halu Saksan ja Englannin väliseen yhteistyöhön ilmeni siis heti kansallissosialistisen ulkopolitiikan alussa.

Adolf Hitler lausui valtiopäiväpuheessaan maaliskuun 23 p:nä 1933:

„Kansallissosialistinen hallitus on valmis ojentamaan kätensä rehellisessä ymmärtämyksessä jokaiselle kansalle, joka on halukas lopultakin periaatteellisesti päättämään surullisen menneisyyden. Maailman kurjuus voi loppua vain silloin, kun vakiintuneet olosuhteet luovat kansojen keskuuteen jälleen keskinäistä luottamusta. Hallitus tulee tukemaan jokaista pyrkimystä, joka suuntautuu yleiseen sotavarustusten vähentämiseen ja sen ohella varmistaa Saksan jo kauan sitten oikeutetun vaatimuksen yhdenvertaisuudesta.“

Vielä selvemmäksi kävivät Saksan Johtajan ja valtakunnankanslerin ponnistelut hänen valtiopäiväpuheessaan toukokuun 17 p:nä 1933. Siinä sanottiin mm.:

„Saksa olisi valmis ilman muuta hajoittamaan koko sotillaallisen järjestelmänsä ja hävittämään sen pienen määrän aseita, joka sille vielä on jäänyt, jos ympärillä olevat kansat sen myös tekisivät. Mutta jos muut valtakunnat eivät ole halukkaita toimeenpanemaan Versail-

lesin rauhansopimuksessa mainittua, myös heitä velvoittavaa aseistariisumista, silloin täytyy Saksan vähintään pitää kiinni vaatimuksestaan samanlaisiin oikeuksiin. Saksa ei omista ylipäänsä ollenkaan nykaikaisia hyökkäysaseita — ei raskasta tykistöä eikä tankkeja, ei pommikoneita eikä myrkkykaasuja! Ainoa kansa, joka syystä voisi pelätä maahantunkeutumista, on Saksan kansa, jolta ei ole kielletty ainoastaan hyökkäysaseita, vaan jolta myös on riistetty oikeus puolustusaseisiin, vieläpä kielletty rajan linnoittamissuunnitelmatkin."

Kehityksen edelleen kulkiessa vaati Saksa luonnollisesti yhdenvertaisuutta ilmassa, mutta se oli joka hetki valmis sopimuksen tekoon Englannin kanssa ilmavarustelun yhdenvertaisuudesta, tietysti oikeassa suhteessa mannermaan voimakkaimpaan ilmavaltaan. Tämä Saksan hyvä tahto ilmeni erikoisesti Führerin neuvottelussa lordi Allen of Hurtwoodin kanssa tammikuun 25 p:nä 1933.

Mutta erikoisen selvästi ovat Führerin tarkoitusperät ilmaistut hänen valtiopäiväpuheessaan toukokuun 21 p:nä 1935 luomassaan silmäyksessä ilmasotaan. Silloin Adolf Hitler lausui:

„Saksan hallitus pitää lentokoneiden poistamis-ajatusta järjettömänä ja tehottomana, jos itse pommituskysymys jätetään avoimeksi. Mutta se pitää mahdollisena saada kansainväli-

sesti poistetuksi määrättyjen aseitten käyttö kansojen oikeuksia loukkaavana, jolloin niitä kansoja, jotka kaikesta huolimatta vielä tahtovat käyttää hyväkseen näitä aseita, ei enää luettaisi ihmiskuntaan, sen lakien ja oikeuksien piiriin kuuluviksi. Se uskoi myöskin tässä asiassa vähittäisen etenemisen johtavan nopeimmin menestykseen. Siis: Kaasu-, palo- ja räjähdyspommien käyttö kiellettäisiin todellisen taisteluvyöhykkeen ulkopuolella. Tämä rajoitus voidaan ulottaa aina koko pommituksen kieltämiseen asti. Mutta niin kauan kuin pommitus sellaisenaan on sallittua, on jokainen pommikoneitten lukumäärää koskeva rajoitus, ottaen huomioon koneiden nopean korvaamisen, kyseenalainen. Mutta jos taas pommitus sellaisenaan leimataan kansojen oikeuden vastaiseksi raakalaisuudeksi, loppuu pommikoneitten rakentaminen pian tarpeettomana ja tarkoitustaan vastaamattomana aivan itsestään. Kun kerran aikaisemmin on onnistuttu Geneven Punaisen Ristin sopimuksella vähitellen estämään itsessään mahdollinen turvattomien haavoittuneiden ja vankien surmaaminen, niin täytyy aivan yhtä hyvin olla mahdollista samanlaisella sopimuksella kieltää ja vihdoin kokonaan lopettaa pommisota aivan yhtä turvatonta siviiliväestöä vastaan.

Saksa pitää tämän probleeman tällaista periaattellista käsittelyä paljon suurempana ta-

keena kansojen rauhasta ja turvallisuudesta kuin kaikkia avunantosopimuksia ja sotilassopimuksia.“

Vuoden 1935 neuvotteluista on lopuksi todettava, että Englanti yhdessä Ranskan kanssa teki lopullisesti tyhjäksi ehdotetun ilmasopimuksen. Tämä ilmeni siitä ohjeesta, jonka Englannin Berliinin-asiamies sai elokuun 1 p:nä 1935 ja jossa oli esitetty ehdotetun ilmasopimuksen ja itäsopimuksen erottamaton yhteenkuuluvaisuus.

Mutta näidenkään neuvottelujen epäonnistuminen ei estänyt Adolf Hitleriä yhä uudelleen ehdottamasta tällaista ilmasopimusta, ja „Saksan rauhansuunnitelmassa», joka sisältyy Saksan valtakunnanhallituksen muistiinpanoihin maaliskuun 31 p:ltä 1936, sanotaan, että Saksan hallitus oli toistanut ehdotuksensa ilmasopimuksen solmimisesta turvallisuussopimuksien täydennykseksi ja vahvistukseksi. Tässä memorandumissa ilmaistaan vielä kerran selvästi Saksan mielipide ilmasodasta. Siinä nimittäin sanotaan mm.:

„Saksan hallitus pitää lähinnä tärkeimpänä tehtävänään saattaa ilmasota samaan moraaliseen ja inhimilliseen ilmapiiriin, millä Geneven sopimus aikoinaan takasi sotaan osallistumattomien ja haavoittuneiden turvallisuuden. Samalla lailla kuin kansainvälisillä sopimuksilla on järjestelty tai kielletty turvattomien haavoittuneiden ja vankien surmaaminen, dumdum-kuulien

käyttö tai varoituksettoman sukellusvenesodan käynti, samalla lailla täytyy sivistyneelle ihmiskunnalle olla mahdollista ehkäistä uusien aseiden käytön alalla tapahtuvaa kehitystä pääsemästä mielettömyyteen sotimatta sodankäynnin tarkoitusperiä vastaan.

Saksan hallitus ehdottaa tälle konferenssille lähinnä seuraavat käytännölliset tehtävät:

1. Kaasu-, myrkky- ja palopommien käyttö kielletään.

2. Kaikenlaisten pommien pudottaminen kielletään avoimille paikkakunnille, jotka ovat taistelevan rintaman keskisuuruisen tykistön kantomatkan ulkopuolella.

Tämäkin Saksan rauhanehdotus torjuttiin. Jos se olisi hyväksytty, olisi Euroopan siviiliväestö säästynyt monilta kärsimyksiltä.

Saksa oli tehnyt tämän ehdotuksen.

Englanti oli sen hylännyt.

Tämän nojalla ei liene vaikeata ratkaista, kumpi on taistellut inhimillisen sivistyksen ja kulttuurin puolustamisen puolesta.

Sodankäynti ja ilmapommitukset

Versaillesin sopimuksen mukaan oli Saksan täytynyt luovuttaa kaikenlaiset taistelulentokoneensa viimeistä konetta myöten. Saksalla oli kylliksi puuhaa voidakseen saada siviililentoliikenteensä järjestetyksi. Ei ollut halua, aikaa eikä tilaisuutta keskusteluihin, millaiseksi ilmapommitus muodostuisi tulevaisuuden sodassa. Sitä runsaammin käsiteltiin ilmasodan kysymyksiä Englannin sotilaspiireissä. Englannin uusi kenttäpalvelujärjestys edellytti nimenomaan, että tuleva sota alunperin olisi puhdasta saartosotaa taloudellisesti heikkoa ja helposti saarrettavissa olevaa kansaa vastaan. Siten tahdottiin välttää vaarat ja epävarmuus, ihmisten ja materiaalin menetys, mikä olisi ollut seurauksena hyökkäyksestä tarmokasta puolustajaa vastaan. Tästä voi ilman muuta päättää, että Englanti halusi vielä varmistaa toiveensa kaukosaarron suhteen hyökkäyksillä Saksan kaupunkeja vastaan, murtaakseen tällä tavalla Saksan siviiliväestön moraalin, sillä tätä siviiliväestöä vastaanhan saarto etupäässä oli kohdistettu.

Tällaisia mielipiteitä esitettiin Englannissa todellakin ennen sotaa. Tällöin varottiin luonnollisesti

lausumasta avoimesti ja julmasti, että taistelua oli käytävä turvatonta siviiliväestöä vastaan, mutta esim. kenraali Fullerin lausunnoista käy selvästi ilmi, mitä oli suunniteltu. Fuller selittää, ettei päämääränä ole enää tuhota vastustaja verilöylyllä ja materiaalin tuhlauksella, vaan murtaa terrorilla hänen taistelutahtonsa. Sen päämääränä on ennen kaikkea häiritä viholliskansan jokapäiväisen elämän kulkua, jotta vastustajan tahto siitä murtuisi. Tässä yhteydessä on möskin mainitsemisenarvoinen englantilaisen Spaightin kirjassa „Lento-ase ja kaupungit" esiintyvä englantilainen katsantokanta. Tekijä vertaa avoimien kaupunkien tulittamista ilmasta käsin aikaisempina vuosina suoritettuun kaupunkien tulittamiseen mereltä käsin. Hän ei siis arkaile palauttaa mieliin koko maailmanhistorian yksimielisesti tuomitsemaa Kööpenhaminan ampumista keskellä vuoden 1807 rauhaa. Genovan ampuminen tässä sodassa, jolloin niinikään monet sadat turvattomat rauhalliset kansalaiset joutuivat sen uhriksi, osoittaa että Englannin sodankäynnin käsite ja metoodit ovat pysyneet jatkuvasti samoina.

Englannin sotaa edeltäneen ajan selvittelyissä esitti koko ajan suurta osaa siviiliväestön moraalin heikentäminen ilmahyökkäyksien avulla. Selvimmin tämä on lausuttu Howard-Williamsin kirjassa, jonka tekijä kirjoitti klassilliset lauseet:

„Taistelualueen käsitettä on käytettävä myöskin kotirintamasta. Tuokaa sinne sekasortoa, murtakaa kansan tahto kaasu-, räjähdys- ja palopommihökkäyksillä. Sillä te voitte saada aikaan, että ydin mätänee ja pähkinä putoaa puusta."

Englantilainen sotilaskirjailija Burge selittää, että lentovoimien ensimmäinen tehtävä on herättää vastustajassa moraalisen ja fyysillisen alemmuudentunne. Ennen sotaa kirjoittamassaan esityksessä ilmasodasta kirjoittaa englantilainen Slessor:

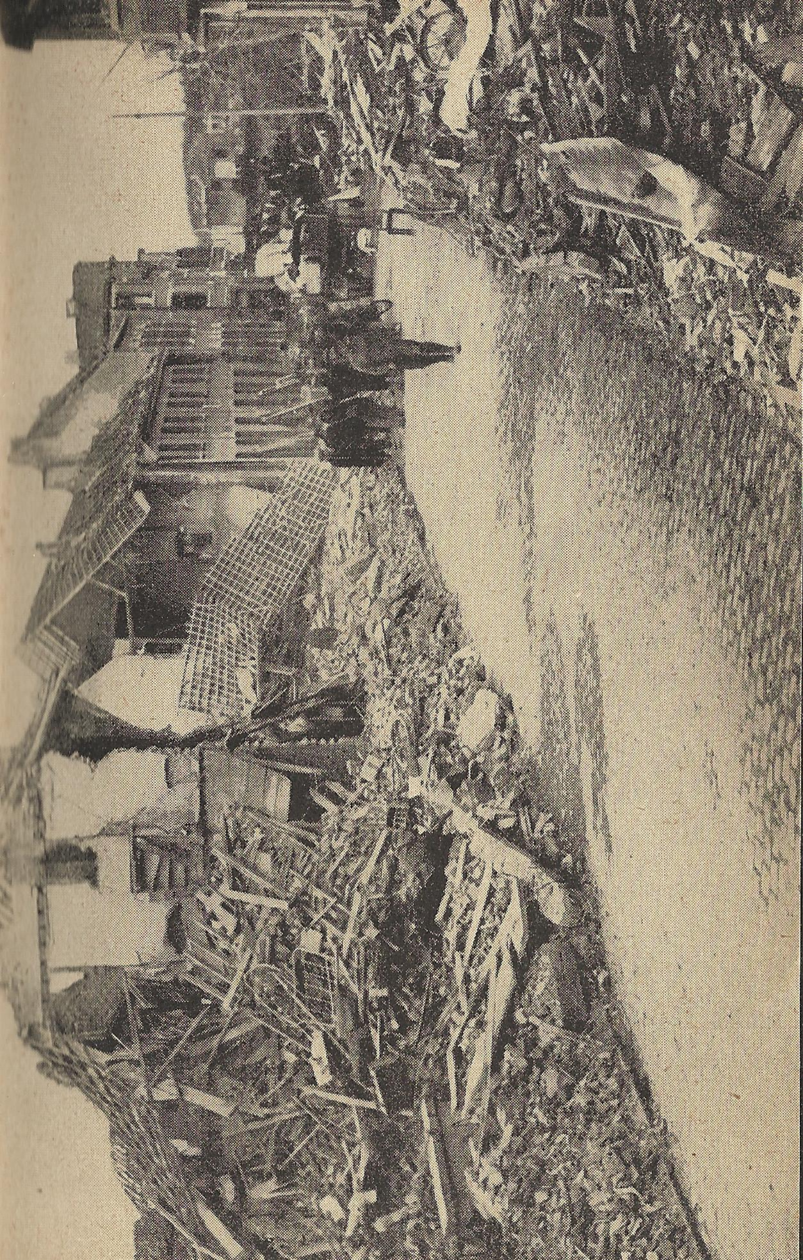
„Määrätty kohde voi sentakia olla sotilaallisesti katsoen suhteellisen mitätön, mutta sillä voi olla ratkaiseva vaikutus kyseessäolevan maan sisäiseen asemaan. Pommihyökkäykset, joiden nimenomaisena tarkoituksena on saada sota loppumaan nopeasti, kohdistuvat ennen kaikkea valtion johtoa sekä kansan kestämistahtoa vastaan."

Tässä vain muutamia esimerkkejä, jotka on poimittu monien samanlaisten sotilaallisten lausuntojen

---

Oheinen kuva: **Belgian tuhoutuneita työläiskoteja.** *„Saksan työläiset tarvitsevat asuttavakseen taloja, ja nämä ovat erikoisen alttiita raskaille ilmahyökkäyksille", lausui kenraali Eaker, Amerikan Euroopassa olevien ilmavoimien ylipäällikkö.*

— Mutta yhtä kyynillisesti pommitetaan Euroopan muidenkin työläisten asuntoja.

joukosta. Mutta nämäkin todistukset riittävät täydellisesti osoittamaan, että Englanti alunperin oli päättänyt tehdä ilmaterrorista sodankäyntinsä periaatteen.

Englannissa oli ennen sotaa suunnitelmanmukaisesti vaalittu ajatusta hyökätä palopommein ilmasta käsin turvatonta siviiliväestöä vastaan. Poliitikot olivat torjuneet kaikki Saksan ehdotukset, jotka oli suunnattu tätä epäinhimillistä taistelua vastaan ja sotilashenkilöt taas vaativat ilmapommitusta.

Siten on todistettu, että Englanti menetteli ehdoin tahdoin avatessaan ilmasodan Saksan rauhallisia kansalaisia, kirkkoja, sairaaloita, kulttuurimuistomerkkejä, asuintaloja ja turvattomia siviilihenkilöitä vastaan.

Englannin ammattisanomalehdistö on kyynillisen avoimesti kirjoittanut sotilasjohdon päätöksistä, joiden mukaan englantilaiset käyvät ilmasotaansa siviiliväestöä vastaan. Näistä kirjoituksista, joita on esiintynyt sodan aikanakin, on käynyt ilmi, että englantilaiset hylkäsivät alkuaikoina käyttämänsä kohteittenpomitus-järjestelmän (targetbombing) Saksan ilmatorjunnan korkean tason vuoksi siirtyäkseen vyöhykepommitukseen (aereabombing). Tämä taas merkitsee samaa kuin että pommit pudotetaan valikoimatta, ottamatta lainkaan huomioon kohteen luonnetta ja laatua.

Kuka pudotti ensimmäisen pommin siviiliväestöä vastaan?

Nyt on jäljellä tehtävä tutkia, kuka on aloittanut rauhallisten kaupunkien pommittamisen.

Vääjäämättömiä ovat seuraavat toteamukset:

Jo syyskuun 5 p:nä 1939 kertoi Saksan sotatiedonanto ensikertaa englantilaisten taistelukoneiden suorittamasta pommihyökkäyksestä Wilhelmshavenia ja Cuxhavenin merikylpylää vastaan. Tammikuun 12 p:vän vastaisena yöna 1940 pudottivat englantilaiset koneet pommeja Saksaan Westerlandin kaupunkiin. Siihen mennessä ei ainoakaan saksalainen pommi ollut pudonnut Englannin alueelle, oli vain suoritettu tiedustelulentoja ja pommitettu laivakohteita avomerellä.

Huolimatta englantilaisten pudottamista ensimmäisistä pommeista ei toistaiseksi ollut tehty mitään johtopäätöksiä. Saksa jatkoi edelleen taisteluaan englantilaisia sotalaivoja vastaan, ja vasta kaksi kuukautta myöhemmin, nim. maaliskuun 16 p:nä 1940, putosi ensimmäinen saksalainen pommi Englannin alueelle. Tämä hyökkäys tehtiin englantilaisia sotalaivoja vastaan, jotka olivat lähellä Orkney-

saaria. Muuan saksalaisten pommeista sai Englannin alueella erään taisteluun osallistuneen ilmatorjuntapatterin vaikenemaan. On ilman muuta selvää, että tässä oli kysymys puhtaasta taistelutoiminnasta.

Mutta sitä enemmän käyttävät englantilaiset tätä saksalaista pommia hyväkseen saadakseen siitä aiheen ns. „kostohyökkäykseen". Tämä hyökkäys tapahtui maaliskuun 20 p:nä ja suuntautui Syltin saarelle. Englannin tiedonantoministeriön taholta väitettiin huolellisesti, että pommituksen kohde olisi ollut lentosatama, josta käsin Saksan ilmavoimat olisivat operoineet Englannin meritaisteluvoimia ja Englannin kauppamerenkulkua vastaan. Tosiasiassa vaurioitettiin Syltillä kuitenken vain siviilikohteita, mm. yhtä sairasasemaa. Saksassa oli heti ymmärretty tämän ilmahyökkäyksen tunnusmerkillinen merkitys, ja ulkolaiset sanomalehtimiehet käyttivät heti seuraavina päivinä tilaisuutta hyvkseen nähdäkseen siellä syntyneet siviilivauriot ja kirjoittaakseen niistä selostuksensa.

Seuraavana kuukautena jatkoi Englanti taktiikkaansa. Huhtikuun 12 p:nä 1940 seurasi englantilaisten hyökkäys pientä Heiligenhavenin kaupunkia vastaan Sleswig-Holsteinin rannikolla.

Huhtikuun 25 p:nä 1940, siis paljon ennen Saksan länsioffensiivia, sanotaan Saksan päämajan virallisessa tiedoituksessa:

„Äsken ilmoitettujen englantilaisten lentokoneiden tunkeutuessa Syltin saarelle pudotet-

tiin pommeja Wennigstedtin kylpylään ja useita taloja vaurioitui. Myöskin pienen Heiden kaupungin laitaosiin pudottivat viholliskoneet 24. 4. vastaisena yönä useita pommeja, vaikkei Heidessa eikä sen ympäristössäkään ole minkäänlaisia sotilaallisia kohteita. Vihollinen on siten aloittanut ilmasodan sotilaallista merkitystä vailla olevia suojaamattomia paikkakuntia vastaan."

Vaikka aikaisemmin oli jo kuukausimääriä tehty ilmahyökkäyksiä saksalaisia asutuksia vastaan, oli Saksan sodanjohto jättänyt ne huomioitta, kunnes ei enää voinut olla epäilystäkään, että englantilaiset suuntasivat hyökkäyksensä tietoisesti siviilikohteita vastaan, mikä taas ei merkinnyt mitään muuta kuin pommisodan aloittamista siviiliväestöä vastaan.

Saksa varoitti jo silloin. Eräässä virallisen tietotoimiston ilmoituksessa sanotaan samana päivänä: „Saksan lentojoukoilla on vielä ankara määräys, etteivät ne saa pomittaa avoimia viholliskaupunkeja, joilla ei ole mitään sotilaallista merkitystä. Mutta jos sotilashenkilöt jatkavat hyökkäyksiään ei-sotilaallisia kohteita vastaan, tulevat he jonakin päivänä surkeasti heräämään ja silloin maksetaan pommi pommilla."

Varoitus oli tehoton: Toukokuun 10 p:vän vastaisena yönä, välittömästi ennen Saksan länsi-offensiivin alkua, aloittivat Englannin ilmavoimat

suunnitelmanmukaisesti hyökkäyksensä avoimia Saksan kaupunkeja ja asutuksia vastaan.

Toukokuun 10 p:nä seurasi sitten täysin aiheeton ja julma ilmahyökkäys avointa Freiburgin kaupunkia vastaan Breisgaussa. Kaupunki kunnianarvoisine tuomiokirkkoineen sijaitsi täydellisesti taistelualueen ulkopuolella, siellä ei ollut minkäänlaisia merkittäviä sotiaallisia laitoksia. Viholliskoneet pudottivat pommeja kaupungin tiheäänasuttuun keskustaan, jolloin 57 siviilihenkilöä, m. m. 20 lasta, sai surmansa. 151 siviilihenkilöä haavoittui, joista 72 pahoin. Haavoittuneista oli taas 37 lasta.

Punaisen Ristin päävaltuusmies, Amerikan kansalainen Mr. Taylor, saapui Freiburgiin samalla hetkellä kuin länsivaltojen lentokoneet olivat paluumatkalla pudotettuaan viitisenkymmentä pommia kaupunkiin. Dr. Taylor selitti: „Vääjäämättömästi avoimen kaupungin luonteestaan huolimatta joutui Freiburg pommituksen kohteeksi. Sveitsin konsuli arvioi siviiliväestön uhrien määrän vähintäin 40 kuolleeksi ja 150 haavoittuneeksi.“

Seuraavaat päivät osoittivat kyllin selvästi, että Englannin suunnitelmanmukainen ilmaoffensiivi oli nyt alkanut Saksan siviiliväestöä vastaan. Pommitukset seurasivat aivan ilmeisesti umpimähkään suuntautuen kaupunkeja, siirtoloita, kyliä, toreja, erillisiä maalaistaloja, sairaaloita, kouluja ja lastentarhoja vastaan.

Vihollislentäjien toukokuun 10—13 p:nä Saksan valtakunnan alueelle suorittamasta 71:stä ilmahyökkäyksestä kohdistui vain 6 välittömästi sotilaallisia kohteita vastaan, 14 kohteisiin, joita ehkä voitaisiin pitää sotilaallisesti tärkeinä, mutta 51 sensijaa nimenomaan ei-sotilaallisiin kohteisiin. Nämä viimemainitut olivat paikkakuntia, joihin ei ollut sijoitettu joukkoja, joissa ei ollut mitään sotatärkeitä kohteita ja jotka eivät sijainneet lähelläkään sotilaallisia tai sotatärkeitä laitoksia.

Kesäkuun 5 p:nä 1940 todettiin, että vihollisen Saksan alueelle toukuun 22—31 p:nä 1940 suorittamasta 165:sta ilmahyökkäyksestä oli 105 tehty nimenomaan eisotilaallisia kohteita vastaan, vaikka käsitteet „sotilaallinen" ja „sotatärkeä" tulkittaisiin mitä suurpiirteisimmällä tavalla. Hyökkäyksen kohteiksi olivat joutuneet mm. Worms, Wismar, Paderborn, Heidelberg, Schwerin ja Kassel.

Toukokuun 22p:vän vastaisena yönä 1940 pudottiin 22 eri hyökkäyksessä suunnitelmanmukaisesti pommeja Länsi-Saksan alueelle, mikä silloisissa olosuhteissa oli englantilaisten ensimmäinen suurhyökkäys, Räjähdys- ja palopommit putoilivat kaupunkeihin ja kyliin, joita ei voida pitää sotilaallisina eikä sotatärkeinä kohteinakaan. Niinpä vaurioitui mm. Rheydtissä 12 asuintaloa pahoin. Bonnin eteläosassa putosi pommi välittömästi erään sairaalan viereen, München-Gladbach-Heiligenpechissä erään koulutalon viereen. St. Peterissä lä-

hellä Stürzelbergiä, Neussin piirissä, putosi pommi lähelle puolalaisten vankileiriä. Aachenissa vaurioitui eräässä asuinkorttelissa useita taloja pahoin. Siviilihenkilöitä kuoli ja haavoittui. Amerikkalaisen tietotoimiston „Associated Pressin“ Berliinin kirjeenvaihtaja, amerikkalainen Lochner, joka oli itse mukana Aachenin ilmapommituksessa, vakuutti, etteivät pommit olleet osuneet ainoaankaan sotilaalliseen kohteeseen, van sensijaan kyllä asuintaloihin.

Siten oli Saksan alueelle toukokuun 10 p:stä lähtien 1940 tehty 228 ilmahyökkäystä ja niistä yli 75 % nimenomaan ei-sotilaallisiin kohteisiin. Lukuisat kuolleet ja haavoittuneet, enimmäkseen naisia ja lapsia, olivat näiden ensimmäisten siviiliväestöä vastaan tehtyjen joukkohyökkäysten surullisena tuloksena.

Mutta pommihyökkäysten sarja ei vähentynyt. Toukokuun 28 p:vän vastaisena yönä pudotettiin kaksi pommia Notburgan sairaalaan Neuss-Grevenbroichiin. Kappeli ja sisarten luostariosasto tuhoutuivat. Kolmas pommi putosi sen vieressä olevan kaupungin sairaalan puutarhaan. Molempien vau-

---

Oheinen kuva: Kölnin Minoriitti-kirkko. *Englantilais-amerikkalaiset lentäjät ovat Euroopassa tuhonneet jo satoja kirkkoja. Yksistään Kölnissä on tuhoutunnut 31 kirkkoa, niiden joukossa yli tuhatvuotisia, maailmankuuluja rakennusmuistomerkkejä.*

rioituneitten rakennusten katolla oli selvästi näkyvissä Punaisen Ristin merkit.

Jälleen varoitettiin englantilaisia, sillä päivää myöhemmin sanottiin eräässä Saksan virallisen tietotoimiston tiedoituksessa: „Näiden yöllisten pommitusten jokaisesta kuolonuhrista, jokaisesta haavoittuneesta ja niiden aiheuttamista kaikista vahingoista pidetään tarkkaa kirjaa. Englanti varokoon itseään." Siitä huolimatta jatkoivat englantilaiset joukkohyökkäyksiään valikoimatta siviiliväestöä vastaan.

Kesäkuun 19 p:nä yöllä kello kahden aikaan putosi pommi Sachsenhauseniin Frankfurt am Main luona sikäläiseen kaupungin sairaalaan. Koko ympäristössä ei ollut ainotakaan sotilaallista kohdetta. Edelleen putosi samana yönä kaksi pommia Neu-Isenburgin (Hessen-Nassau) hautausmaalle ja yksi pommi erään luostarin puutarhaan. Samana yönä oli vielä suurhyökkäys Düsseldorfin asuinkortteleihin. Lukuisia asuinrakennuksia sekä oikeusvirastotalo ja säästökassa vaurioituivat.

Tähän asti oli Saksan pääesikunta ollut odottavalla kannalla. Saksan lentojoukot olivat paitsi tiedustelulentojaan pommittaneet yksinomaan lentokenttiä, satamalaitteita ja laivakohteita. Englantilaiset olivat siitä huolimatta vain lisänneet mielettömiä ja täysin aiheettomia hyökkäyksiään yö yöltä siviiliväestöä vastaan, vaikka heidän oli pakko tun-

tea Saksan ilmavoimien vahvuus eivätkä siis voineet pitää niiden hyökkäämättömyyttä ainakaan heikkouden merkkinä. Nyt oli mitta täysi. Tosiseikkojen pakoittamana aloittivat Saksan ilmavoimat kesäkuun 30 p:vän vastaisena yönä 1940 kostohyökkäyksensä Suur-Britaaniaa vastaan.

Saksan vastaus ja varoitukset

Näiltä päiviltä peräisin olevilla Saksan sotavoimien pääesikunnan toteamuksilla on historiallinen arvonsa. Ne kuuluvat seuraavasti:

„Toukokuun 10 p:stä lähtien ovat viholliskoneet ja pääasiassa englantilaiset koneet öisin jatkaneet avoimien saksalaisten kaupunkien pommittamista. Viime yönäkin joutui jälleen siviilihenkilöitä näiden hyökkäysten uhreiksi. Saksan ilmavoimat ovat nyt aloittaneet kostohyökkäyksensä Englantia vastaan.“

Mutta tänä ajankohtana aloitetut kostohyökkäyksetkin rajoittuivat, kuten seuraavien aikojen pääesikunnan tiedonannoista käy ilmi, yksinomaan sotilaallisiin kohteisiin. Tämä julistus ei kuitenkaan mitenkään vaikuttanut englantilaisten siviiliväestöä vastaan suorittamiin hyökkäyksiin. Kun muutama yö oli tästä varoituksesta kulunut, tunkeutuivat englantilaiset koneet kesäkuun 22 p:nä 1940 Saksan pääkaupungin läheisyyteen pudottaen Babelsbergin huvilaesikaupunkiin pommeja. Postitalo ja eräs sairaala kärsivät vaurioita. Samana yönä tehtiin yhtä mieletön hyökkäys Bückebergin kansallista juhlapaikkaa vastaan Hamelnin lähistöllä. Tällä

Saksan sadonkorjuujuhlista tunnetulla kokouspaikalla ei ole mitään tekemistä sotilaallisten kohteiden tai tarkoitusperien kanssa, vaan hyökkäys kohdistui työn ja rauhan vertauskuvaa vastaan.

Englannin ilmasotaa korosti sitä seuraavana aikana vielä se seikka, että britit alkoivat käyttää muiden pommien ohella aikasytytyksellä varustettuja pommeja, joiden tarkoituksena oli vain surmata siviilihenkilöitä ilmahälytyksen päätyttyä, kun he luulivat vaaran olevan ohi. Niinpä putosi kesäkuun 27 p:nä Allendorfin luona Arnsbergistä etelään Westfalenissa kaksi pommia, joista toinen oli aikasytytyksellä varustettu. Tämä räjähti vasta noin yhdeksän tunnin päästä surmaten viisi koululasta, jotka silloin juuri olivat koulumatkallaan. Samana yönä pudotettiin 30 räjähdys- ja palopommia Ibbenbüreniin. Joukko siviilihenkilöitä sai surmansa.

Heinäkuun 15 p:nä seurasi ilmahyökkäys Bippspringen kylpylää (Westfalen) vastaan, jolloin tämän rauhallisen kaupungin keskustaan pudotettiin 70 räjähdyspommia ja n. 2000 palopommia. Lukuisat talot tuhoutuivat tai vaurioituivat. Sairaala ja NSV:n nuorison virkistyskoti kärsivät suuria vahinkoja.

Tämän herkeämättomän yllytysten sarjan jälkeen kohdisti Führer ikimuistettavassa rauhanpuheessaan heinäkuun 19 p:nä 1940 Englannille seuraavan varoituksen:

„Mister Churchill on juuri jälleen selittänyt haluavansa sotaa. Hän on nyt noin kuusi viikkoa sitten aloittanut sodan sillä alalla, missä hän todennäköisesti luulee olevansa kai erikoisen voimakas, nim. ilmasodassa siviiliväestöä vastaan, jota hän tosin käy mottonaan „ilmasota n.s. sotatärkeitä laitoksia vastaan." Freiburgin jälkeen ovat nämä laitokset olleet avoimia kaupunkeja, toriaukioita ja talonpoikaiskyliä, asuinrakennuksia, sairaaloita, kouluja, lastentarhoja ja mitä kaikkea he pommittavatkaan. Tähän mennessä minä olen tuskin antanut niihin vastata. Mutta sen ei tarvitse merkitä sitä, että tämä on ja pysyy ainoana vastauksena."

Mutta tämä Adolf Hitlerin varoitus kaikui kuuroille korville. Pommihyökkäykset siviiliväestöä ja Saksan kulttuurimuistomerkkejä vastaan jatkuivat. Elokuun 17 p:nä 1940 seurasi englantilaisten erittäin katala pommihyökkäys Weimarin kaupunkiin, jossa koko maailman tietämän mukaan ei ole minkäänlaisia sotilaallisia kohteita. Raskaat pommit putosivat puistoon Goethen puutarhatalon viereen. Pommien putoaminen välittömästi tämän kansallisen muistomerkin lähelle todistaa, että sen on täytynyt olla niiden kohteena. Edelleen putosivat pommit Belvedereen johtavaan puistokäytävään, välittömästi siellä olevan Punaisen Ristin talon viereen, Kaupungin sisäosassa vaurioitui muuan sotilassairaala. Pommitus tapahtui kirkkaana kuutamoyönä, jolloin kaikki

rakennukset ja etenkin Goethe-puiston vaalea puutarhatalo näkyivät selvästi.

Näiden Bückebergin kokoelmakaupungin ja Goethen puutarhatalon pommitusten jälkeen seurasi muutamaa päivää myöhemmin, elokuun 22 p:nä, Bismarckin mausoleumin pommitus Friedrichsruh'ssa. Mausoleum on, kuten tunnettua, kaukana kaikista liikenneteistä ja suuremmista asutuksista metsän keskellä. Pommit putosivat aivan lähelle mausoleumia vahingoittamatta kuitenkaan itse rakennusta.

Ja jälleen muutamaa päivää myöhemmin, elokuun 26 p:nä ilmeni Englannin pommisodan järjestelmällisyys siviiliväestöä vastaan, sillä sinä yönä lensivät viholliskoneet ensi kertaa sodan alusta lukien itse Saksan pääkaupunkiin pudottaen kaupungin laitaosien asuinkortteleihin useita palopommeja.

Elokuun 29 p:nä 1940 sitä seurasi toinen suunnitelmallinen yöhyökkäys Berliinin asuinkortteleihin. Palo- ja räjähdyspommit surmasivat ja haavoittivat lukuisia siviilihenkilöitä ja aiheuttivat tulipaloja ja vaurioita. Täälläkin ilmeni, että näitä hyökkäyksiä tehtiin kiinteän ohjelman mukaan ja että tämän hyökkäysten sarjan piti saattaa valtakunnan pääkaupunki kauhun valtaan. Kolmas yöllinen hyökkäys Berliiniä vastaan seurasi elokuun 31 p:vän vastaisena yönä. Koko joukko pommeja putosi tässä hyökkäyksessä kaupungin sisäosiin sekä työläiskortteleihin. Todettakoon erään kirkon vaurioituminen Dieffenbach-

strassella. Syyskuun 1 ja 2 p:vien vastaisina öinä suoritettiin neljäs ja viides ilma hyökkäys valtakunnan pääkaupunkiin. Tällöin sai Saksan ilmatorjuntatykistö ilahduttavalla tavalla ehkäistyksi pommien pudottamisen asuinkortteleihin. Kahta päivää myöhemmin teki vihollinen jälleen hyökkäysyrityksen Berliiniin.

Mutta vasta kahdeksannen Berliiniä vastaan tehdyn hyökkäyksen ja turhien varoitusten jälkeen lensivät saksalaiset lentojoukot syyskuun 7 p:vän vastaisena yönä 1940 ensimmäiselle kostohyökkäykselleen Lontooseen.

Englantilaisten Saksan alueelle siviilikohteita vastaan tekemistä ilmahyökkäyksistä oli tässä lueteltu vain muutamia, joita voitaisiin pitää tunnusomaisina. Berliinissä oleskelevat puolueettomien maiden sanomalehtiedustajat saattoivat jatkuvasti vakuuttautua siitä, miten mieletöntä ja häikäilemätöntä Englannin sodankäynti oli.

Vielä kerran koetti Führer itse puhua vastustajalle järkeä. Syyskuun 4 p:nä pitämässään puheessa hän lausui:

Oheinen kuva: Koulut, kirkot, sairaalat, *englantilais-amerikkalaisten pommihyökkäysten jatkuvasti suosimat kohteet.*
Silmäys erään Berliinin sairaalan tuhoutuneeseen leikkaussaliin.

„Saksalaisten lentäjien, saksalaisten lentokoneiden lentäessä päivä päivältä Englannin alueelle, ei englantilainen taas juuri tule päivänvalossa Pohjanmeren yli. Sensijaan he tulevat yöllä pudottaen — kuten te tiedätte — pomminsa umpimähkään ja kohteitaan valitsematta siviiliasuinkortteleita, maalaistaloja ja kyliä vastaan. Missä he näkevät valon kajastavan, sinne he pudottavat pomminsa. Kolmeen kuukauteen minä en ole antanut vastata tähän ajatellen, että he lopettaisivat tämän mielettömyyden. Herra Churchill piti tätä heikkoutenamme. He tulevat kyllä ymmärtämään, että me nyt yö yöltä annamme vastauksemme ja vieläpä yhä kasvavassa määrin.“

Saksan sotavoimien pääesikunta ilmoitti syyskuun 7 p:nä 1940 sitten seuraavaa:

„Vihollinen hyökkäsi viime yönä jälleen Saksan pääkaupunkiin aiheuttaen muutamia ihmishenkien menetyksiä ja aineellisia vaurioita pudottamalla pomminsa umpimähkään kaupungin keskustan ei-sotilaallisia kohteita vastaan. Saksan ilmavoimat ovat senjohdosta ryhtyneet nyttemmin pommittamaan Lontoota vahvoin voimin. Viime yönä sytytettiin telakkalaitteita Lontoon itäosassa palamaan ja räjähdyspommit vaurioittivat niitä pahoin. Siellä ja Thamesin sataman öljyvarastoilla syttyneet tulipalot näkyivät kauas.“

Vasta kolmen kuukauden odotuksen jälkeen ja kahdeksan englantilaisten Saksan pääkaupungin nimenomaisia asuinkortteleita vastaan tekemän ilmahyökkäyksen jälkeen päättivät Saksan ilmavoimat ryhtyä kostohyökkäyksiin Lontoota vastaan. Jos Saksa olisi vielä vitkastellut, olisi sitä täytynyt pitää heikkoutena. Führer lausui tästä ilmasodan vaiheesta marraskuun 8 p:vän 1940 puheessaan seuraavaa:

„Tehän tiedätte minun vuosikausia ehdottaneen maailmalle pommisodan kokonaan lopettamista, etenkin siviiliväestöä vastaan. Englanti on sen kuitenkin torjunut, ilmeisesti aavistaen tulevan kehityksen. Hyvä! Mutta siitä huolimatta en minä ole antanut tässä sodassa käydä milloinkaan taistelua siviiliväestöä vastaan. Silloin keksi herra Churchill yhtäkkiä.... koetella Saksan siviiliväestöä yöhyökkäyksillä. Minä olen odottanut nyt yli kolme kuukautta. Ja sitten eräänä päivänä minä annoin määräyksen: Niin, minä ryhdyn nyt tähän taisteluun ja minä ryhdyn siihen samalla päättäväisyydellä, millä olen ryhtynyt jokaiseen taisteluun. Englannin kansa, jota kohtaan minä tunnen sääliä, saa siitä kiittää päärikollistaan Churchillia."

Tätäkään Adolf Hitlerin varoitusta ei otettu huomioon. Winston Churchill jatkoi pommisotaansa Saksan valtakunnan alueelle, niin, vieläpä kiihdyttikin sitä.

Kölnin pommituksen jälkeen toukokuun 31 p:nä 1942 selitti Churchill, että Kölnin hyökkäykseen oli osallistunut tuhat pommikonetta. Englannin hallitus oli nimenomaan antanut määräyksen Kölnin pommittamisesta. Toiset hyökkäykset tulisivat seuraamaan. Siten on selvästi ilmaistu, että Englannin pääministeri toivoi ja toivoo voivansa pakoittaa Saksan polvilleen. Tämä englantilaisten uusi ilmaoffensiivi oli alkanut jo ennen Kölnin suurhyökkäystä. Se kohdistui sanoissa ja teoissa Saksan siviiliväestöä vastaan. Tämän offensiivin yhä korostettuna tarkoituksena oli nyttemmin tuhota kaikki, millä ei ollut sotilaallista merkitystä, vaan millä oli jokaiselle eurooppalaiselle korvaamaton kulttuuriarvonsa.

Goethen puutarhatalon, Bismarckin Friedrichsruh'ssa olevan hautamuistomerkin ja Berliinin Valtionoopperan pommitukset osoittavat, että tässä uudessa ilmaoffensiivissa oli kysymys vain asteerosta eikä mistään periaatteellisesta erosta. Englannin vuoden 1942 ilmaoffensiivin uhreiksi joutuivat Kölnin arvokkaat kirkolliset rakennusmuistomerkit. Mainzin tuomiokirkko ja piispanpalatsi tuhoutuivat, samoin Münsterin aatelishovit, sekä Paderbornin ja

---

Oheinen kuva: **Lübeckiä, tuhoutunut Fischstrasse, näkyvissä myös Marian kirkon länsisivu.**
Englantilais-amerikkalainen terrori ei säästä edes kaupunkeja, jotka kokonaisuutena ovat suorastaan ainutlaatuisen kauniin taiteen ja kulttuurin helmiä.

Soestin keskiaikaiset rakennusmuistomerkit, ja lopuksi kohdistui Englannin ilmaoffensiivi kahta Saksan kulttuurikaupunkia vastaan, jotka olivat pyhiä jokaiselle saksalaiselle ja eurooppalaisellekin, koska niistä heijastui korkean keskiaikaisen kulttuurin ylevät käsitteet. Nämä kaupungit olivat Lübeck ja Rostock. Rähjähdyspommit tuhosivat niiden kirkot ja kappelit, ja englantilaista alkuperää olevat forforikanisterit sytyttivät vanhat kulttuurimuistomerkit palamaan.

Ja yhä pitemmälle ovat terrorihyökkäykset vuonna 1943 menneet turvattomia naisia ja lapsia vastaan. Lukemattomat asuintalot ja monet korvaamattomat kulttuuriaarteet, jotka merkitsivät jotakin koko maailmalle, ovat tuhoutuneet ja palaneet poroksi: Kölnissä, Mainzissa ja Essenissä, Düsseldorfissa ja Dortmundissa, Münchenissä ja Nürnbergissä, Kasselissa, Bremenissä, Berliinissä ja monilla muilla paikkakunnilla.

Juuri näitä menetyksiä silmälläpitäen, joita ei vain Saksan vaan koko Euroopan kulttuuri on joutunut kärsimään, ansaitsee kysymys ilmapommitusten aloittamisesta ei-sotilaallisia kohteita vastaan erikoista huomiota. Westerlandiin ja Freiburgiin pudotetut pommit olivat englantilaisia; Tätä seikkaa ei pidä milloinkaan unohtaa.

Ilmasota Italiaa vastaan

Englantilaiset jatkoivat myöskin Italiassa Saksassa aloittamiaan ilmasodan muotoja. Winston Churchill tosin esitteli aikoinaan jonkinlaisia syytöksiä Saksaa vastaan aloittaessaan pommihyökkäykset siviiliväestöä vastaan. Mutta sama Winston Churchill, joka ylvästelee Kölniä vastaan suorittamallaan lentohyökkäyksellä, ei sentään ole uskaltanut väittää, että Italia olisi aloittanut pommitussodan. Silti hän ei ole karttanut Italian taide- ja sivistysaarteiden tuhoamistaan. Amerikkalaiset lentäjät ovat sitten jatkaneet englantilaisten aloittamaa työtä.

Italialainen „Climata“ aikakauslehti mainitsee seuraavat Britannian ilmavoimien Genovassa tuhoamat tai vaurioittamat 13., 14., 15., 16. ja 17. vuosisadoilta säilyneet kirkot ja muistomerkit: Vanha Pyhän Veithin kirkko, Uusi Pyhän Veithin kirkko, Pyhän Camillon kirkko, Karmelivuoren ja Pyhän Sixtuksen Annunziata, Pyhän Franciskuksen kirkko ja luostari, Maltan ritarien talo, arkkipiispan palatsi, Marianavun kirkko, Pyhän Matteuksen luostari ja veljeskunnanrakennus, Margaretan kirkko, edelleen

mm. seuraavat palatsit: San Giorgio, Ducale, Rosso (näiden museoissa on tuhoutunut Tizianon, Veronesen, Caravaggion, Guericon, Riberan, Tintoretton, Van Dykin, Dürerin ja Holbein vanhemman teoksia) Tursi Spinola, Campanella, Cattaneo, Aserta de Mari, Pammatone, Doria sekä kuninkaan palatsi.

Yhtä suuria vahinkoja ovat kärsineet eräät muut Italian kaupungit. Sen ovat britit itsekin joutuneet tunnustamaan. Aikakauslehti „Sphere" julkaisi marraskuussa 1942 kuvan, jossa Milanon pommittajat juuri ylpeinä lensivät Sveitsin yli kotiin päin. Siinä lensivät miehet, jotka olivat murhanneet lukuisia milanolaisia naisia ja lapsia, hävittäneet kaupungin hautausmaan, kirkkoja, taideteoksia ja sairaaloita, siinä viillettivät miehet, jotka matalalla lentäen kylmäverisesti ampuivat konekivääreillään kotiin matkalla olevia työläisiä ia koululaisia. Ja tässä yhteydessä englantilainen lehti puhuu „sodan innostavimmasta ilmahyökkäyksestä".

Tunisian sotaretken päätyttyä luopuivat englantilaiset ja amerikkalaiset viimeisistäkin epäilyistään. Tuhohyökkäysten muodot ja laajuus ovat täydelleen

---

Oheinen kuva: Oratorio di N. S. del Suffragio. *Hyökätessään Genovaan Englannin ilmavoimat tuhosivat tai vaurioittivat lukuisia kunnianarvoisia kirkkoja ja muistomerkkejä 13., 14., 15. ja 16. vuosisadalta.*

ristiriidassa inhimillisyyden kanssa. Tuhotut koulut, kirkot, sairaalat, luostarit, kokonaiset asuntokorttelit todistavat brittien ja amerikkalaisten hävitysmenetelmistä. Päin vastoin kuin vihollinen, ei Italian sodanjohto ole koskaan luopunut inhimillisyyden ja kansainvälisten sopimusten vaatimuksista.

On melkein mahdotonta tässä yhteydessä luetella kaikkia Englannin ja Amerikan ilmavoimain rikoksia. Hyökkäyksissä Palermoa, Messinaa, Grossetoa ja Livornoa vastaan, vain nämä mainitaksemme, saivat tuhannet naiset ja lapset surmansa. Tärkeitä henkisen elämän keskuksia säästettiin yhtä vähän kuin esimerkiksi Reggio Calabrian synnytyslaitosta. Siellä kuoli 54 kapalolasta ja 15 hoitajaa. Roomassa ilmestyvä lehti „Lavoro Fascista“ julkaisee silminnäkijän kertomuksen ilmahyökkäyksestä Messinaa vastaan. Tässä sanotaan mm.: „Tehtävänä on lähteä kymmenesti lentoon, heittää pommit kymmenen kertaa ja ennen kaikkea palata omalle kentälle kymmenen kertaa. Niin lentävät amerikkalaiset kaupunkiin, pudottavat kiireesti pommilastinsa mihin sattuu. Samantekevää mihin. Nopeus on pääasia. Englantilaiset taas tulevat yöllä. Sanotaan, että heillä on enemmän aikaa kuin amerikkalaisilla, sillä heillä on pimeys suojanaan.“

Eräs italialainen sanomalehtimies kävi Sardiniassa siviiliväestöä vastaan kohdistettujen ankarain pom-

mitusten jälkeen. Hänen kertomuksensa tuntuu usein suorastaan käsittämättömältä. Hänen kertomansa mukaan viholliskoneet suorastaan välttivät osumista sotilaallisiin kohteisiin keskittyen pommittamaan vain asuntokortteleita ja siviiliväestöä. Pommit pudotettiin tavallisesti erittäin korkealta, ei koskaan ilmatorjuntaa tai linnoituksia kohti, vaan suoraan kaupunkien keskustaan. Yksinäisinä ja parvina saapuvat hävittäjät sen sijaan lensivät aivan matalalla, kohdistaen raivokkaan kk-tulen kaikkeen näkemäänsä, paimeniin ja heidän laumoihinsa, yksinäisiin talonpoikiin, pellolla työskenteleviin naisryhmiin, juniin ja asuinrakenuksiin.

Erikoisen lukunsa muodostaa raaka hyökkäys Grossetoon. Siellä joutuivat pahimmin kärsimään paikkakunnan lapset. Todellista amerikkalaisuutta on, että juuri tähän lapsirikkaaseen kaupunkiin virallisten italialaisten tiedoitusten mukaan pudotettiin räjähtäviä täytekyniä ja leikkikaluja, jotka tuottivat lapsille kauheita kärsimyksiä. Amerikkalaisten hyökkäykset Foggiaa, Luceraa ja muita seutuja vastaan kohdistuivat siviiliväestöä vastaan. Foggian lähistöllä osui pommi talonpoikaistaloon, missä isäntä, hänen puolisonsa ja pikkutyttärensä saivat surmansa. Avoimilla pelloilla liikkuvia naisia ja lapsia ammuttiin konekivääreillä. Kymmenen naista

ja lasta sai surmansa. Pommihyökkäyksissä tuhoutuneet taideaarteet eivät merkitse menetystä vain Italialle, nämä hävitykset ovat samalla köyhdyttäneet koko maailmaa.

Pommeja liittolaisia ja ystäviä vastaan

Englannin aloittama pommitussota siviiliväestöä vastaan ei kohdistu vain vihollisalueita vastaan. Aikaisempia liittolaisiakaan ei ole unohdettu. Brittien pommit ovat teneet tuhoisaa jälkeä myöskin Amiensissa, Lillessä ja Brestissä. Yhtäkään Pohjois-Ranskan kaupunkia ei ole säästetty. Ranskan väestö ei voi olla hengestään varma. Ranskalainen talonpoika ei voi kulkea pelloillaan turvallisin mielin, eikä ranskalainen kalastaja voi rauhassa harjoittaa ammattiaan Pohjanmerellä tai Kanaalin rannikolla. Rauhallisia ranskalaisia matkustajajunia ammutaan konekivääreillä. Tämä kaikki on ihmeen vastakkaista sille ajalle, jolloin Englanti oli Ranskan liittolainen, ja jolloin brittien olisi pitänyt tulla ranskalaisten avuksi.

Toukokuun 17 p:nä 1940, muutamia päiviä Lännen sotaretken alkamisen jälkeen, sähkötti Ranskan joukkojen ylipäällikkö kenraali Gamelin Lelongille viestin välitettäväksi Mr. Winston Churchillille: „Giraudin armeija on tänään aamupäivällä saanut ottaa vastaan useita hyökkäyksiä Maubeugen eteläpuolella. Taistelut ovat erittäin vaikeita. Seuraukset

voivat olla kohtalokkaat myöskin Englannille. Vihollisen hyökkäyssuunta uhkaa nimittäin brittiläisen armeijan yhdysteitä. Vaadin nyt kuten aikaisemminkin Englannin ilmavoimien apua taistelussa. Erittäin tärkeätä olisi englantilaisten magneettimiinojen laskeminen Maas-jokeen, jotta vihollisen vahvistusten saantia ja huoltoa voitaisiin häiritä.

La Charitén papereista ilmenee, että Ranskan armeijan johto vaati Churchilliltä viimeisenä apuna kymmentä hävittäjäeskaaderia. Churchill kieltäytyi antamasta tätä apua. Niitä eskaadereja, joita silloin ei lähetetty Ranskan avuksi, käytetään nyt Ranskan kaupunkien pommittamiseen. Miten vastakkaista kaikille näille tapauksille olikaan saksalaisen kenraalin toiminta. Hän auttoi mukana saksalaisten palomiesten pelastaessa uhattua Rouenin katedraalia liekkien raivolta.

Kaksi vuotta aselevon solmimisen jälkeen pommittivat brittiläiset lentäjät Pariisia. Heidän pomminsa tuhosivat esikaupungeissa työläiskortteleita ja taloja. Ne hävittivät Pariisin köyhimmän väestönosan vähäisen omaisuuden, ja sadat pariisilaiset joutuivat näiden raakalaismaisten hyökkäysten uhriksi. Saksalaiset eivät Lännen sotaretken aikanakaan pommittaneet Pariisia kertaakaan, eivätkä saksalaiset ja italialaiset ilmavoimat milloinkaan pommittaneet Ateenaa. Ainoastaan kerran on saksalaiset lento-osastot lähetetty Pariisiin, ja silloin oli tarkoituksena tutustuttaa väestö Saksan ilmavoimien

valtavuuteen. Tämä mielenosoitukseksi tarkoitettu eskaaderittain suoritettu lentonäytös ymmärrettiinkin oikein. Lennon aikana ei pudotettu yhtään pommia.

Mutta Ranskan liittolaiset eivät ole Pariisia säästäneet. Vieläkään ei ranskalaisten mielistä ole haihtunut suuren tuhohyökkäyksen kammottavat muistot. Hyökkäys kohdistettiin kuuluisalle Longchampsin kilpakentälle ja sadat siivilihenkilöt saivat surmansa.

Ja katkerin mielin muistellaan myöskin suurhyökkäyksiä Lilleen, Rennesiin ja Bordeauxiin, mainitaksemme vain nämä muutamat nimet hyökkäyskohteeksi joutuneiden kaupunkien ja paikkakuntien suuresta joukosta.

Pommeja puolueettomia vastaan

Tanskaa säästettiin yhtä vähän kuin Ranskaakin. Britit eivät ilmasodassaan tunne mitään poikkeuksia. Hyökkäyksiä Tanskaan suoritettiin jo silloin, kun maa ei vielä ollut saksalaisten miehittämä. Muistettakoon, että tanskalaisia laivoja vastaan suoritettiin Esbjergissä hyökkäys, jolloin useita aluksia upposi. Englanti esitti silloin jonkinlaisen anteeksipyynnön, selittäen lentäjiensä erehtyneen. Selitys, mikä on varsin vähän uskottava, kun ottaa huomioon, että englantilaiset myöhemmin jatkoivat lentohyökkäyksiään Tanskaan. Samoin kävi Sveitsin. Sveitsin puolueettomuus ei brittien lentoaseelle merkitse kerrassaan mitään. Joka yö lentävät englantilaiset koneet

---

Oheinen kuva:

Kuva mielettömästä hävitysvimmasta Antwerpenissä.

Englantilaiset luulevat voittavansa sodan pudottamalla pommeja asuinkortteleihin koko Eurooppaan, mutta tällä terrorillaan siviiliväestöä vastaan he tulevat — kuten Churchill itse kerran lausui — „kokemaan todennäköisesti yllättäviä pettymyksiä".

Sveitsin alueen yli hyökätäkseen Pohjois-Italian kaupunkeihin. Mutta sveitsiläiset ovat itsekin saaneet tutustua englantilaisten pommien vaikutukseen. Sveitsin Lontoon lähettilään vastalauseista ei Foreign Office välitä vähääkään. Sveitsin korvausvaatimuksia on käsitelty vuosikausia, ja vihdoin päästiin niin pitkälle että Englanti todellakin marraskuussa 1942 katsoi olevansa pakotettu myöntämään Baselin pommituksen aiheuttamien vaurioiden peittämiseksi jonkinlaisen vahingonkorvauksen.

Englantilaisten rauhanaikaiset väestön pommittamista koskevat suunnitelmat puhuvat puolestaan, mutta pääasiallisesti ilmasodan tosiseikat antavat ymmärtää, että juuri Englanti on aloittanut pommitussodan aseetonta siviiliväestöä vastaan.

Luonnollisesti pommittivat britit myöskin Belgiaa ja Hollantia. Kesäkuun 1. ja heinäkuun 5. pvän välisenä aikana 1940 suorittivat englantilaiset 191 ilmahyökkäystä Alankomaiden alueelle, jolloin 90 % pommeista putosi kaupunkeihin, kyliin ja laitoksiin, joilla ei ole minkäänlaista sotilaallista merkitystä. Luvut ovat tällä välin vielä huomattavasti nousseet.

Ennenkuulumaton rikos oli myöskin tuhohyökkäys Antwerpeniin, jossa tuhoutui korvaamattomia

historiallisia sivistysarvoja, ja jolloin sadat viattomat lapset menettivät henkensä, monet terveytensä eliniäksi. Tämä hyökkäys on säilyvä historiassa „Antwerpenin murhina“.

Brittien väittelyä ja selittelyä

Pian huomattiin kuitenkin englantilaisten puolella, että pommituskysymys olisi saava julkisessa maailmassa melkoisesti huomiota osakseen, ja niinpä britit tunnetun menetelmänsä mukaan tekivät parhaansa saadakseen syyn siviiliväestön pommitusten alkamisesta vyörytetyksi saksalaisten niskoille. Erikoisesti on huomattava radiopuhe, jonka Winston Churchill lokakuun 16 p:nä 1938 piti, kohdistaen sanansa erikoisesti amerikkalaisille. Hän lausui:

„Ilmavaara, jonka uhriksi joutuvat naiset, lapset, koko siviiliväestö, kaikki naapurimaiden vaatimattomat ihmiset, — tämä keskiaikaisten intohimojen, nykyajan tieteen luomien aseiden ja väkivaltaisen tuhoamisraivon kaamea yhdistelmä — on kauheinta ja julminta, mitä rauhan, järjestyksen ja tuottavan edistyksen aikana voi syntyä, se on julminta, mitä maailma on joutunut kokemaan mongoolien 13. vuosisadalla tapahtuneen hyökkäyksen jälkeen."

Näin sanoi Churchill, ja kolmen vuoden kuluttua hän kerskuu Kölniin suoritetuilla pommihyök-

käyksillä. Näin sanoi Churchill kohdistaen sanansa saksalaisia vastaan hetkenä, jolloin rauha vielä vallitsi Euroopassa, eikä yhtään pommia ollut pudonnut kummallakaan puolella. Tarkoitus oli selvä: yritettiin jo hankkia alibi vastaisen varalle. Kun sota oli alkanut noin vuotta myöhemmin, julisti Englanti kaikin tiedoituskeinoin maailmalle, että Saksa oli aloittanut ilmasodan pommittamalla Varsovan siviiliväestöä. Ja tätä satua kertoi Englannin sisäministeri Morrison uudelleen kesäkuun 2 p:nä 1943 antaman julistuksensa yhteydessä.

Kuinka oli asian laita? Varsovassa oli syksyllä 1939 lyöty armeija, joka oli sinne paennut puolustaakseen pääkaupunkiaan. Ja Varsovassa kiihotettiin väestöä lentolehtisin ja radiojulistuksin ryhtymään sala-ampujiksi. Syyskuun 16 p:nä 1939 antoi Saksan hallitus antautumiskehoituksen ja viimeisen varoituksen Varsovan linnoituksen sotilaskäskynhaltijalle. Tässä kehoituksessa lausuttiin:

„Varsova on kuten tunnettua muutamia päiviä ollut täysin saksalaisten joukojen saartama. Saksan armeija on välittömästi kaupungin porteilla, osittain esikaupungeissa. Vastuuntunnoton puolalainen johto on tehnyt Varsovasta taistelualueen järjestämällä sotilaallisen puolustuksen ja kutsumalla koko väestön sissisotaan. Varoakseen tarpeetonta tuhoa on Saksan armeija tähän asti pidättäytynyt tulittamasta varsinaista kaupunkia. Päinvastoi ovat saartojoukot verrattoman kärsivällisesti suhtautu-

neet puolalaisten sotilaitten ja sala-ampujian sotatoimiin.

Mutta kärsivällisyys on nyt loppunut. Saksan armeija ei enää tule sietämään kauempaa tätä kansainvälisen oikeuden vastaista olotilaa, vaan on nyt päättänyt tehdä lopun Varsovan sotilaallisen johdon taistelun kannalta aivan merkityksettömästä, mutta Puolalaista siviiliväestöä kohtaan rikollisesta menettelystä.

Toivoen voivansa parhaansa mukaan säästää Varsovan siviiliväestöä puolalaisen johdon mielettömyydestä johtuneessa tilanteessa Saksan armeija lähetti tänä aamuna kello 8 saksalaisen upseerin neuvottelemaan Varsovaan. Hänen tehtävänään oli vaatia kaupunkia antautumaan taistelutta ja siten saada estetyksi tarpeeton verenvuodatus.

Saksalainen neuvottelija saapui klo 8,30 erään puolalaisen jalkaväenrykmentin esikuntaan pyytäen päästä Varsovan puolalaisen komendantin puheille voidakseen antaa hänelle saksalaisen komentavan kenraalin kirjallisen vetoomuksen. Puolalainen päällikkö otti esittääkseen hänen vaatimuksensa Varsovan ylipäälliköllle.

Odotettuaan 1 1/5 tuntia sai saksalainen neuvottelija vastauksen, että Varsovan kaupungin ylipäällikkö kieltäytyy ottamasta häntä vastaan. Saksalaisen neuvottelijan vaatimus saada kirjallinen ve-

toomus jotakin muuta tietä lähetetyksi kaupungin ylipäällikölle torjuttiin myöskin.

Kun saksalaisten Varsovaa piirittävien joukkojen ylipäällikkö tähänastisten sotakokemustensa nojalla ei voi olettaa muuta kuin että puolalainen siviiliväestö ei ole kaupungin asemasta ollenkaan tietoinen, vaan että hallitseva luokka silmää räpäyttämättä haluaa uhrata siviiliväestön itsekkäitten pyyteittensä hyväksi, päätti Saksan armeijan pääesikunta, säästääkseen naisia ja lapsia, lähettää tänään iltapäivällä klo 15,10 useita Saksan ilmavoimien lentoyksiköitä pudottamaan Varsovaan miljoonittain lentolehtisiä.

Tämä vetoomus on samalla viimeinen varoitus Varsovan sotilaalliselle käskynhaltijalle. Ellei tästäkään varoituksesta ole seurauksia, jää vastuu kaikista menetyksistä ja tuhosta pelkästään Varsovan ylipäällikölle.“

Seuraavana päivänä tiedoitettiin päämajan tilannetiedoituksessa:

„Varsova on lujasti saarroksissa. Jotta Puolan pääkaupungin väestöä voitaisiin säästää kärsimyksiltä ja pelolta, on Saksan armeija yrittänyt saada upseerin välityksellä Varsovan puolalaisen sotilaskäskynhaltijan luopumaan mielettömästä vastarinnasta avoimessa miljoonakaupungissa. Varsovan puolalainen käskynhaltija ei

ole suostunut vastaanottamaan Saksan taholta lähetettyä upseeria."

Ja jälleen päivää myöhemmin ilmoitti Saksan pääesikunnan tiedoitus:

„Saarretusta Varsovan kaupungista lähetettiin syyskuun 17 p:nä radioteitse Saksan armeijan pääesikunnalle pyyntö ottaa vastaan puolalainen neuvottelija. Saksan armeijan johto on ilmoittanut suostuvansa tähän. Syyskuun 17 päivän keskiyöhön mennessä ei kuitenkaan neuvottelijaa ole saapunut joukkojemme keskuuteen."

Syyskuun 19 p:nä ilmoitettiin Saksan viralliselta taholta:

„Varsovan edustalla on taistelutoiminta jälleen alkanut puolalaisen neuvottelijan jäätyä saapumatta. Puolalaiset puolustavat kaupunkia välittämättä yli miljoonan henkeä käsittävästä väestöstä. Ilmavoimat suorittivat eilen vain hajanaisia hyökkäyslentoja. Yleensä ei ilmavoimien osanotto ollut enää tarpeen itärintamalla."

Vihdoin, syyskuun 26 p:nä ei Saksan sodanjohto katsonut enää voivansa odottaa. Tänä päivänä ilmoitti päämajan tiedoitus:.

„Koska puolalaisten joukkojen ylipäällikköä ei ole ponnisteluista huolimatta saatu vakuutetuksi Varsovan puolustuksen hyödyttömyydestä

ja julmuudesta, aloitettiin taistelutoiminta kaupunkia vastaan eilen. Rohkeassa lähitaistelussa vallattiin Mokotovskin linnake ja samalla osa Mokotovin esikaupunkia."

Syyskuun 27 p:nä mainittiin tilannetiedoituksessa seuraavaa:

Taistelujen alussa avoimeksi kaupungiksi tunnustettu ja avoimena kaupunkina kohdeltu Puolan pääkaupunki on nyt kaupungin puolustusjoukkojen käskystä muuttunut linnoitukseksi sen jälkeen kun vanhat linnakkeet jälleen miehitettiin ja osa siviiliväestöä aseistettiin. Hyökkäys tätä linnoitusta vastaan tuotti eilen kaupungin pojoisosassa ensimmäisen, eteläosassa toisen linnoitetun linjan meidän haltuumme. Näiden hyökkäyksien jälkeen on kaupungin päällikkö tänään aamupäivällä tarjoutunut luovuttamaan kaupungin ja puolustusjoukot. Saksan armeijan ylipäällikkö on antanut kenraali Blaskowitzin tehtäväksi suorittaa antautumisneuvottelut."

Syyskuun 27 p:nä illalla tiedoitettiin:

„Varsova on antautunut ehdoitta. Kaupungin muodollinen luovutus Saksan armeijan ylijohdolle tapahtuu todennäköisesti syyskuun 29 p:nä.

Kaupungin puolustusjoukot käsittivät tähänastisten laskelmien mukaan yli 100,000 miestä."

Näin kukistui Varsova. Asiakirjat ovat vakuuttavana todisteena siitä, että vasta kun antautumiskehoitus oli torjuttu, aloitettiin hyökkäys Varsovan linnoitusta vastaan.

Ilmavoimat eivät Varsovassa olleet muuta kuin tykistön pitkä käsivarsi. Se että Varsova kärsi näistä pommituksista, johtui vain siitä, että brittien neuvoa noudattaen torjuttiin useaan kertaan saksalaisten antautumiskehoitukset. Jo Varsova olisi heti antautunut, olisi se säilynyt vaurioitta samoin kuin myöhemmin Bryssel, Pariisi ja monet muutkin kaupungit. Puolan sodan saksalaisen sodanjohdon inhimilliset periaatteet ilmenevät selvästi puheessa, jonka Saksan valtakunnankansleri piti lokakuun 6 p:nä valtiopäivillä sotaretken päätyttyä. Siinä hän sanoi:

„Samoin kuin kansainliiton kerran onnistui saada sivistyneet maat kieltämään haavoittuneiden murhaaminen, vankien pahoinpitely, taistelutoiminta sodan ulkopuolella olevia vastaan jne., ja samoin kuin onnistuttiin ajan mittaan saamaan kaikki kunnioittamaan näitä säädöksiä, samoin on onnistuttava saamaan ilmavoimien toiminta, kaasun käyttö, ja sukellusvenesota ja muut taistelumuodot rajoitetuksi siten, ettei sotaa käydä enää raa'alla tavalla nai-

sia ja lapsia vastaan eikä yleensä sodan ulkopuolisia vastaan. Olen pyrkinyt jo tässä Puolaa vastaan käydyssä sodassa käyttämään ilmavoimia ainoastaan sotilaallisiin kohteisiin, tai antanut niiden näyttäytyä silloin, kun aktiivista vastarintaa on esiintynyt. Mutta täytyy olla mahdollista Punaisen Ristin yhteydessä saada luoduksi yleispätevät kansainväliset säännöt..."

Samoin toimivat Saksan ilmavoimat Lännen sotaretken aikana. Jokainen Saksan ilmavoimiin kuuluva noudattaa ehdottomasti valtakunnankanslerin antamaa siviiliväestön ehdotonta säästämistä koskevaa käskyä. Mutta milloin sotatoimet ovat olleet välttämättömät, on isketty ankarasti. Kuten esimerkiksi Eben Emaelissa, joka vallattiin ilmamaihinlaskujoukkojen voimalla. Eben Emael oli Lüttichin linnoituksen kulmakivi, ja samoin oli Rotterdam Hollannin linnoituksen tuki. Tilanne vaati saksalaisia ottamaan nämä tärkeät tukipylväät heti haltuunsa, koska muussa tapauksessa englantilaisten maihinnousu olisi ollut mahdollinen. Mutta myöskin Rotterdamille annettiin radioteitse antautumiskehoitus, ja vasta kun tämä torjuttiin, tapahtui pommitus ja sen yhteydessä laskuvarjojoukkojen maihinlasku. Rotterdamiin laskeutuneet laskuvarjojoukot puolustautuivat Hollannin sotavoimia vastaan siihen saakka, kunnes saksalaiset panssarivaunut saapuivat kaupunkiin. Rotterdamin taistelut osoittavat selvästi, että kysymyksessä oli sodankäynnin kannalta

ehdottomasti välttämätön vaihe, joka oli johtunut siitä, että hollantilaiset olivat valmiit sallimaan englantilaisten joukkojen maihinnousun. Myöhemmin löytyneet asiakirjat ovat tästä todisteena.

Brittien väitteet, että Saksa olisi alkanut ilmapommitukset aseetonta siviiliväestöä vastaan hyökkäämällä Varsovaa ja Rotterdamia vastaan, ovat ehdottomasti väärät. Siitä ovat nämä tosiseikat todisteena.

Todistajat astuvat esiin

Pohjois-Amerikan Yhdysvaltojen presidentti Franklin D. Roosevelt yritti jo sodan alussa ottaa jonkinlaisen sotatuomarin asenteen, mihin hän kuitenkin on aivan sopimaton. Kun sota syttyi syyskuussa 1939, antoi presidentti Roosevelt julistuksen sotaakäyville valloille, kehoittaen niitä humaaniseen sodankäyntiin ja asettuen vastustamaan siviiliväestöä vastaan kohdistettuja lentohyökkäyksiä.

Presidentti Rooseveltin tällä hetkellä esittämä osa on historian kannalta erittäin mielenkiintoinen. Varsin hyödyllistä on verrata hänen silloisia mielipiteitään nykyisiin. Tällä hetkellä on Yhdysvallat Englannin liitolaisena sodassa akselivaltoja vastaan. Tällä hetkellä ei Yhdysvaltain presidentti epäile hetkeäkään lähettää „lentäviä linnoituksia" saksalaisia, italialaisia, ranskalaisia, hollantilaisia, belgialaisia ja norjalaisia naisia ja lapsia tuhoamaan.

Uusi amerikkalainen todistaja lausuu sanansa. Hän on amerikkalainen kenraali Ira Eaker, Euroopassa taistelevien Amerikan ilmavoimien päällikkö. Tämä amerikkalainen kenraali julkaisi syyskuussa 1942 propagandalehdessä kirjoituksen, jonka nimenä oli

„L'Amerique en guerre". Tässä hän selvästi tunnustaa päämääräkseen Saksan työläiskortteleiden suunnitelmallisen pommituksen.

Kenraali Eaker selitti syyskuun 22 p:nä:

> Saksan työläiset tarvitsevat taloja missä asua, ja siksi heidän asuntonsa ovat pommitusten kannalta erittäin tärkeät. Yksikään ihminen ei voi rauhassa jatkaa työtään, jos tietää talonsa luhistuneen ja perheensä olevan puilla paljailla hänen työssään ollessaan."

Selvemmin sanoin voisi tuskin enää ilmaista halukkuuttaan käydä ilmasotaa suojatonta siviiliväestöä vastaan.

On ihmeellistä, että juuri ne, jotka mielellään haluaisivat esiintyä syyttäjinä käsiteltäessä kaupunkeja ja kyliä vastaan kohdistettujen pommihyökkäyksien kysymyksiä, usein myöhemmin esiintyvät pommitusten kannattajina. Niin on käynyt myöskin Britannian ilmailuministeriön alivaltiosihteerin Balfourin, joka tammikuun lopulla 1941 esitti alahuoneessa väitteen, etteivät englantilaiset aloittaneet

---

Oheinen kuva:

Saksan kansa ja Saksan hallitus ovat tietoisia inhimillisyyden vaatimuksista ja sivistyksellisestä vastuustaan. *Englantilaiset ja amerikkalaiset lentäjät, jotka ovat Saksassa saaneet surmansa syöksyessään maahan tai jotka koneineen on ammuttu alas haudataan sotilaallisin kunnianosoituksin.*

kaikkea järjellisyyttä ja inhimillisyyttä ivaavaa ilmasotaa, vaan saksalaiset.

Sama alivaltiosihteeri Balfour oli lokakuussa 1942 jo aivan toista mieltä. Kun Englannin pommituslaivastot hänen katsantonsa mukaan olivat kyllin voimakkaat hyökkäykseen, luopui hän kaikesta epäilystään ja julisti alahuoneessa:

> „Sodan tässä vaiheessa on pommitusaseemme ainoa, joka kykenee hyökkäykseen Saksaa vastaan. Me osumme Saksan kansaan kahdella tavalla. Me järkytämme sen moraalia sekä sen uskoa johtoonsa. Jos minulta kysytään: ‚Voiko sodan voittaa suorittamalla lentohyökkäyksiä asuntokortteleita vastaan?', niin vastaan: ‚Sanokaa minulle parempi keino!'"

Viimeiset petosyritykset

Kun englantilaisten pommitukset alkoivat Saksan alueella, ja kun brittiläiset pommit osuivat Hampurin asuntoneliöihin, julistivat Englannin lehdet riemuiten, että Hampuri on „maan tasalla". Luonnollisesti on kysymys aidon brittiläisestä liioittelusta, mutta on tärkeätä todeta, että englantilaiset silloin kaiken lisäksi vielä ylvästelivät siviiliväestöä vastaan suorittamillaan pommituslennoilla.

Välillä he taas ovat tulleet toisiin ajatuksiin. Ja viime aikoina englantilaiset politikot ovat yrittäneet jonkinlaista moraalista aseistariisumista pommihävityksen yhteydessä.

Britannian sisäministeri Morrison esitti eräässä selostustilaisuudessa väitteen, että ensimmäiset tämän sodan aikana siviiliväestölle vaurioita aiheuttaneet pommit putosivat maaliskuun 16 p:nä 1940 Orkney-saarille.

Mitä merkitsi tämä saksalaisten hyökkäys Orkneysaarille? Hyökkäys suoritettiin iltahämärässä, jolloin sotilaallisten kohteitten toteaminen vielä oli täysin mahdollista, ja saksalaiset pommittajat osuivat myöskin aivan tarkalleen kohteisiinsa. Kolmea

esimerkiksi Madrid, antautuivat monivuotisen piirityksen jälkeen melkein vaurioitumattomina. Morrisonin selitys, että RAF:n lentohyökkäykset Saksaa vastaan olisivat kostoa saksalaisten pommituksista Espanjassa on siis aivan aiheeton. Sitäpaitsi antaa Espanjan lehdistö ymmärtää, mitä espanjalaiset itse ajattelevat tällaisesta kostosta.

Kun englantilaiset nyt yrittävät petoksilla selittää ja perustella pommiterroriaan, on se vain osoitus huonosta omastatunnosta. Se on todistus Englannin hallituksen huonosta omastatunnosta, sillä Englannin hallitus on alkanut pommitukset eikä vain aloittanut, vaan myöskin suunnitellut niitä jo rauhan vuosina. Miten kauan ennen sodan alkua näitä suunnitelmia jo haudottiin, käy ilmi kirjeestä, jonka merenkulkuasiaintuntija lordi Winster osoitti „Timesille" toukokuun 18 p:nä 1943. Kirjoituksessaan lordi Winster asettuu vastustamaan erään toisen englantilaisen lehden väitettä, että Britannian ilmailuministeriölle olisi eräs Lontoossa oleileva pakolaisjuutalainen antanut aiheen hyökkäyksiin saksalaisten laaksopatoja vastaan. Lordi Winster kirjoittaa:

> „Tämän lisäksi saavat tuollaiset väitökset meidät vaikuttamaan suurilta tyhmyreiltä. Onhan meillä jo vuosia ennen sodan alkua ollut toiminnassa komitea lentohyökkäysten kohteiden valitsemista varten. Eihän kukaan voi vakavasti ottaa väitettä, että tarvittaisiin joku

pakolainen huomauttamaan meille neljäntenä sotavuotena saksalaisten laaksopadoista."

Tämä lordi Winsterin kirje on huomattava todiste sodan aiheuttajaa määrättäessä — Chamberlainin neuvotellessa Münchenissä olivat englantilaisten suunnitelmat jo valmiina Saksan laaksopatojen tuhoamiseksi — ja samalla se on voimakas todiste siitä, että Englanti on ilmaterrorin ja sen tässä sodassa saamien muotojen henkinen alkulähde.

Britannian Euroopan mannerta vastaan kohdistaman ilmasodan tämän hetken muodoilla ei ole mitään tekemistä saksalaisten suorittamien hyökkäyksien kanssa. Englannin väitös, että RAF vain kostaa, on yritys saada moraalinen vastuu ilmaterrorista vyörytetyksi Saksan hartioille.

Oikeuden lausunto

Edellisessä olemme esittäneet objektiivisesti siviiliväestöä vastaan käydyn ilmasodan tosiseikat ja todisteet. On osoitettu, että Englanti ei suostunut ennen sotaa käydyissä kansainvälisissä neuvotteluissa allekirjoittamaan ilmailusopimusta, joka haluttiin solmia siviiliväestön suojaamiseksi. Adolf Hitlerin monet ehdotukset torjuttiin samoin Englannin puolella. Siten on selvää, että Englanti oli jo silloin valinnut menetelmänsä vastaisen ilmasodan varalta.

Sodanaikaiset historialliset tapahtumat ovat taas osoittaneet, että ilmasota siviilivestöä vastaan alkoi brittien suorittamilla Westerlandin, Heiligenhavenin, Wenningstadtin, Heiden ja Freiburgin pommituksilla. Tässä yhteydessä Saksan hallitus korosti koko maailmalle tilanteen vakavuutta. Se varoitti, varoitti toistamiseen, mutta Englannin hallitus ei halunnut kuulla näitä varoituksia. Niin ei Saksan hallitukselle jäänyt muuta mahdollisuutta kuin ryhtyä kostotoimiin. Se ei tehnyt sitä mielellään, ja vaikka kostohyökkäykset kävivätkin ehdottoman välttämättömiksi, rajoittui ilmasota Britannian saarien sotilaallisten kohteiden pommitukseen. Lontoossa Britannian huollolle elintärkeiden Thamesin

mutkan telakkain ja satamalaitteiden, muualla varustustehtaiden, sähkölaitoksien, satamain ym. vastaavain laitosten pommitukseen. Ainoastaan sotilaallisluontoisia kaupunkeja pommitettiin. Coventrya ja muita Midlandin kaupunkeja siksi, että niihin oli keskitetty varustusteollisuus, ja niissäkin hyökkäyksissä, jotka suoritettiin Lübeckin ja Mainzin pommituksen kostoksi, valittiin pommeille sotilaalliset kohteet. Näin on ollut aina tähän päivään saakka, sillä Saksa on aina pitänyt arvossa Moltken sanoja, että sodassa luonteenominaisuudet merkitsevät enemmän kuin järki.

Englanti kuvittelee voivansa käydä tämän sodan samalla tavoin kuin maailmansodan. Nimittäin saarron avulla. Mutta tämäkin sodankäyntimuoto kohdistuu siviiliväestöön, ennen kaikkea lapsiin ja naisiin. Britannian sotilashenkilöiden lausunnot näiden maailmansotien välisenä aikana ovat selvästi antaneet käsittää brittien halukkuuden tähän sotamuotoon. Mutta kun juoduttiin huomaamaan, että kaukosaarto jäi tehottomaksi akseliin nähden, ja että saartaja itse joutui saarroksiin, luovuttiin englantilaisella taholla viimeisistäkin epäilyistä, jotka siellä täällä olivat kohdistuneet siviiliväestön pommitukseen.

Englanti on uskollinen perinteilleen. Jo 17. vuosisadalla osoittivat lordi Clive ja Warren-Hastings, ettei Englanti periaatteessa välitä vähääkään siviiliväestön kärsimyksistä sodassa. Tämä pitää paik-

kansa ajateltaessa Englannin väkivaltaista isännyyttä Intiassa, Irlannin vapausliikkeen veristä nujertamista, ja vihdoin buurisodan aikuisia raakuuksia. Emily Hobhousen kuvaukset Etelä-Afrikan buurilaisnaisten ja -lasten oloista taistelun aikana ovat järkyttävintä aineistoa, mitä nykypolvelle on säilynyt. Kirja on kiivas syytös brittien raakaa sodankäyntiä vastaan buurisodassa. Kirjassa on mm. seuraava raskauttava lause: „Koskaan aikaisemmin ei sotaa ole tällä tavoin käyty naisia ja lapsia vastaan.“ Näitä perinteitään ei Iso-Britannia ole unohtanut enempää kuin sen pohjoisamerikkalainen liittolainenkaan aloittaessaan tuhohyökkäykset 1940.

Saksa, Saksan hallitus ja Saksan kansa ovat tietoiset inhimillisen siveyden velvoituksista ja sivistyksellisestä vastuustaan. Adolf Hitler on Saksan kansan johtajana heti valtaan päästyään tuominnut lentohyökkäykset siviiliväestöä vastaan, hän on tehnyt kaikkensa välttääkseen tällaista sodankäyntiä. Brittien pommit aloittivat liittoutuneiden ilmaterrorin ja ne ovat lähtökohtana syytöksessä Churchillia ja Britannian hallitusmiehiä vastaan, jotka ovat vastuussa ilmaterrorista. Historian tuomio on

langettava Englannin syylliseksi ilmasotaan suojatonta siviiliväestöä vastaan.

Mutta sodan tähänastiset vaiheet ovat osoittaneet, että brittien laskelmat ovat vääriä laskelmia. Churchill itse, jolta Espanjan sodan aikana tiedusteltiin hänen mielipidettään lentopommituksen vaikutuksesta, lausui kerran:

„Pysyn edelleenkin vakaumuksessani, että ne, jotka kuluttavat voimansa siviiliväestön tuhoamiseen, joutuvat kokemaan yllättäviä pettymyksiä.“

Ilmaterrori siviiliväestöä ja kotirintamaa vastaan ei kammottavuudestaan huolimatta koskaan ratkaise sotaa. Tämäkin sota ratkaistaan taistelukentillä, eikä sillä, että kotirintaman väestö joutuu asunnottomaksi. Samoin kuin Euroopan sotilaat maailmansodassa viettivät neljä vuotta juoksuhaudoissa ja samoin kuin Euroopan sotilaat nyt taiste-

levat idän avarilla aroilla, samoin tulee siviiliväestökin vastaavissa oloissaan toimen, kun on kerran toimeen tultava.

Kaikilla ilmapommitusalueilla on väestö liittynyt torjuntayhteisöksi. Elämä sujuu edelleen, ja sitä kannustaa voimakas tahto taistella lannistumatta. Euroopan kotirintama on järkkymätön. Eurooppa taistelee vapautensa ja inhimillisyyden puolesta. Idän punaisen tulvan tielle on jo saatu pato, ja samoin suoriudutaan ilmaterroristakin voittajina.

3491/7/1

1918 Ebert
5
1923 Hindenburg
10
1933 Hitler
6
Rehse
1939
5
1944. Lola Lippern